Шэнэ, түрүү юумые тайлбарилан нэбтэрүүлхэ арганuудые эдэбхитэйгээр хэрэглэе!

КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй шиидхэбэринүүдые, хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэй болгохо талаар партиин баталhан программые совет хүнүүд, хилын саанахи манай хаанар ехээр hайшаана. Үтэгжүүлхэ хэрэглэhэнэй, газар хахалhанай, ажалаа үргэлжэдэнь эмхидхэн болоруулhанай, эрдэм ухаанай болон түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые нэбтэрүүлhэнэй үндэhөөр хүдөө ажахын бүхы hалбаринууд түргэнөөр хүгжэжэ, бүри hаяын саг соо манай ороohо тария, мяха, hү болон бусад продуктнуудые хоёр, гурба дахин ехээр абадаг болохо тэдэнэр гүнзэгы ехээр этигэнэ. Энэ хадаа коммунизмын материальна-техническэ үндэhэ байгуулха, ажалшадай байдал улам hайжаруулха замда шухала алхам болохо байна.

Энэ шухалын шухала зорилго амжалтатайгаар шиидхэхын тулада Советүүдэй орондо мүнөө шухала юумэ бии. Колхоз, совхозуудай үмэнэ бии болоhон угаа ехэ арга боломжонуудые аша үрэ ехэтэйгээр мүнөө хэрэглэхэ шухала.

Хүдөө ажахые ашаг ехэтэй болгохо хараа шэглэл хадаа колхоз, совхозуудые партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай зүгhөө бүри hайнаар хүтэлбэрилхэ шэнэ, дээшэлүүлэгдэhэн эрилтэнүүдые табина гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум тусгаар онсолон тэмдэглээ. Мүнөө газарай гектар бүриhөө абтаhан продукци колхоз, совхоз бүхэнэй хүдэлмэриин гол хэмжүүр боложо үгэнэ. Ямар өөрын үнэтэй, хэды шэнжын продуктнуудай абтаhанай, үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ ямар нэмэлтэ арга боломжын бии гэдэгдоhоной жэшээгээр хүтэлбэрилэгшэдэй ажал ябуулга сэгнэгдэхэ болоно.

Хүдөө ажахын hалбари бүхэндэ бусад ажахынуудта орхоно үйлэдбэриие ашаг ехэтэйгээр ябуулдаг, газараа hайнаар ашаглаадаг, зуун гектарта абажа үзэнэ, ехэ продукци үгэдэг колхоз, совхозууд мүнөөшье бии. Манай механизаторнуудай дүршэлтэй кадрнууд урган гараа.

Жэшээлхэдэ, Кубаниин механизаторнууд В. А. Светличный, В. Я. Первицкий гэгшэд бүхы орон доторoo мэдээжэ болонхой. Түрүүшынхинь саахарай свёкло ургуулхадаа, хоёрдохинь—кукуруза онhон аргаар ургуулжа абалгаар эгээн лэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг юм. Эдэнэр тухай магтаалта үгэнүүд хэлэгдэхэ ёhoopoo хэлэгдэнэ, тэдэнэй дүй дүршэл хэблэлдэ, кинодо, брошюранууд соо үргэнөөр харуулагдана. Ороной элдэб олон районуудhaa 28 мянган хүн hүүлэй жэлнүүдтэ эдэ шэнэ юумэ үүсхэгшэдтэ ошожо ерэhэн байха юм. «hуралсалhaa дашье бага, урмаа таhархаар үрэ дүн гарана. Шэнэ технологиин ёhoop хүдэлдэг хоёр мянга шахуу онhожоруулагдаhан звеногой байгуулагдаhан Кубанидашье маанадай туйладагай шэнээн үрэ дүнтэй хэдэн арбаад лэ звеное оложо болохо байна» гээд нүхэд Светличный болон Первицкий hаяхан «Правдада» бэшэhэн байха юм.

Кировоградска областиин КПСС-эй XX съездын нэрэмжэтэ колхозой комплексно бригадын бригадир А. В. Гиталовые абаад үзэе. Шэнэ юумэ үүсхэдэг энэ гайхамшагта хүн онhон аргаар кукуруза ургуулан абалгада элитэ ехэ амжалтануудые туйлаа. Иимэ бригаданууд Украинада хэр олон бэ? Мүнөөдөө тон үсөөн.

Ороohо тария, хлопок, мяха, hү болон бусад продуктнуудые абаха талаар шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй, түрүү ажахынуудай дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлээд байгаа haa, ямар ехэ ашагтай байха гээшэб!

Түрүү ажахынуудай, шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй туйлалтанууд үйлэдбэриие эмхидхэлгэдэ жэшээ боложо үгэхэ ёhoтой. Зорилго юуб гэхэдэ, энэ дүй дүршэлдэ түшэглэн, үйлэдбэриин түрүү технологиие колхоз, совхоз бүхэндэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй.

Энээнтэй дашарамдуулан, **эрдэм ухаанай болон түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар мүнөөнэй эрхэ байдалда эмхидхэлэй хүдэлмэри хэхэ гээшэ шиидхэхы удха шанартай болоо.** Эрдэм ухаанай туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэлые саашадаашье үргэнөөр тайлбарилан, газетэ, журналнуудта, брошюрануудта бэшэхэ, кинофильмнүүдтэ, эрдэмтэд болон мэргэжэлтэдэй лекцинүүд соо харуулха хэрэгтэй. Энэ хадаа тон шухала хэрэг болоно. Гэбэшье энэ үшөөл дутамаг байха юм. Хүдөө ажахын эрдэм тайлбарилан дэлгэрүүлхэ нүлөө багатай, гэгээрүүлхы шэнжэтэй арганууд мүнөө дээрээ олоор хэрэглэгдэнэ, харин бүри эдэбхитэй, нүлөө ехэтэй аргануудые хэрэглэжэ, бүхы түрүү юумые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй.

Энээнэй тулада юу хэхэ шухала болоноб? Шэнэ юумые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ ёhoтой хүнүүдые колхоз, совхоз бүхэндэ, бригада бүхэндэ, отделени бүхэндэ зүбөөр хубаарилан табиха, hургаха, үйлэдбэриин хүдэлмэриин ямар нэгэн түрүү арга шудалалгадань тэдэндэ туhалха, материальна талаар урмашуулха, hанал бодолой талаар дэмжэхэ хэрэгтэй. Кадрнуудые шэлэн олохо, хэhэн ажалайнь бодото дүнгөөр тэдэнэй хүдэлмэри шалгаха, үүсхэл эдэбхинень дэмжэхэ, гээгдэhэн, шадабари багатай хүдэлмэрилэгшэдые хаhа саг соонь hэлгэхын тулада бэлэн кадрнуудтай байха гээшэ хүтэлбэриин шухалын шухала зорилго болоно.

«Партийна хүдэлмэрилэгшэд, эмхидхэгшэд мүнөөнэй эрхэ байдалда партиин үзэл сурталые болон Программые hайнаар мэдэхэhээ гадна, харин өөрынгөө хэрэгые, өөрынгөө үйлэдбэриин hалбариие тодорхойгоор мэдэдэг, ажахые шадабаритайгаар хүтэлбэрилдэг байха ёhoтой. Засагые гартаа абаhанайнгаа hүүлээр оронойнгоо экономико болон соёл культурые шууд сэхээр дэбжээлгые, ажалшадай байдал шууд сэхээр hайжаруулгые хангаха шухала гэжэ Ленин нэгэтэ бэшэ онсолон тэмдэглэдэг байгаа. Ленинскэ парти үгэдөө хүрэдэг, өөрынгөө үзэл сурталые ажабайдалда оролдосотойгоор бэелүүлдэг дээрэhээ хүсэтэй байдаг» гээд ЦК-гай Пленум дээрэ Н. С. Хрущев хэлээ hэн.

Энээнэй тулада парти бүхы арга боломжые бии болгоо. Имагтал шэнэ, түрүү юумые үйлэдбэридэ эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлхын тулада манайда Үйлэдбэриин управленинүүд байгуулагдаа, партийна организацинууд үйлэдбэриин шэнжэ баримталан шэнэдхэн хубилгагдаа.

Хүнүүдэй үүсхэл эдэбхиие, зоригжол түгэс мүрысөөе али болохоор хүгжөөхэ шухала. Ямаршье ушарта дээрэhээ заабари хүлеэгээд, тэрэниие халхабша болгоод зарим хүдэлмэрилэгшэдэй hуужа байдаг саг үни үнгэрөө. Гэбэшье, «энээниие заабариин ёhoop хээбди...» гэhэн үгэнүүд мүнөөшье дуулдадаг байха юм. Иимэ юумэнүүдые урдаа барин ямар нэгэн хэмжээ ябуулгын таhалдаhые зүбтүүлхэ hэдэлгэ заримдаа хэдэг.

Ямаршье бодолгүйгөөр «заабаринуудые дүүргэлтэ болгохо» эрилтэ манайда хэншье хэдэггүй. Даалгагдаhан хэрэгэйнгээ түлөө гол ехэ харюусалгатай байдагаар кадрнуудые парти хүмүүжүүлдэг, манай хэрэгтэ үнэн сэхээр алба хэhэнэйнь түлөө хүн бүхэниие сэгнэдэг. Ганса нэгэн хүндэ hүгэдэн шүтэхэ ябадалые парти эсэслэн зайсуулаа, нэгэ хүн бүрин hайнаар мэдэнэ, тэрэ гансаараа хамаг юумые шиидхэжэ шадаха гэжэ hанадаг байhан тиимэ гуримые парти буруушаагаа. Парти хадаа хамтаараа хүтэлбэрилхэ ленинскэ гол ёhонуудые hэргээгээ, даалгагдаhан хэрэгэй түлөө хүнүүдэй харюусалгые дээшэлүүлээ. Ленинскэ энэ гол ёhые шууд баримталха гээшэ хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй нангин уялга болоно.

Манай парти хүдөө ажахын талаар угаа ехэ хүдэлмэри хээ. Амжалта туйлаха байhандаа батаар этигэн, парти болон арад хадаа хүдөө ажахые ашаг ехэтэй болгохо шухалын шухала, хойшолуулашагүй, хүнгэхэн бэшэ зорилгые шиидхэжэ ороо. Энэ зорилгын амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ байhаниинь сохомтой.

(«Правдын» февралиин 18-най түрүү бэшэгhээ).

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 43 (10411) | 1964 оной февралиин 20, четверг | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй ЦК-гай ФЕВРАЛИИН ПЛЕНУМЭЙ ШИИДХЭБЭРИИЕ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТУЛА ХАМАГ ХҮСЭЕЭ ЭЛСҮҮЛЭЕ!

«Коммунизм» колхозой (Зэдэ) — 2-дохи отделениин коммунис ажалай hаалиин гүүртын hаалишад үнеэн бүриhөө үдэрэй 7—8 литр хүрэтэр hү hаана. Зураг дээрэ (баруун гарhaa): hаалишад Мария Жигжитова, Мария Ринчинова, Ханда Цыбикжапова, Дулмасурен Цыдыпова. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЦЫНГЭ БУЯНТУЕВАЙ ОТАРАДА

ҮРДУУРАА ҮРГЭЛЖЭ шугы бургааhаар хүреэлэгдэнхэй, хойгуураа үнсагаан догодо нэмэрилэгэн зохидхон гэр байра, ашаа хорёо харагдана.

Энэмнай олондо мэдээжэ хонишон, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Цынгэ Буянтуевай даадаг отарын үбэлэй бууса гээшэл даа. Мүнөө эндэ хонидой түл абалгын түлэг үнгэржэ, айхабтар харюусалгатай ажалай халуун хаhа ороод байна.

— Отарадаа хамта 689 эхэ хонидтой зомди. Үнгэрэгшэ январь, мүн февралиин түрүүшын 14 хоног соо 430 хурьгад абтаба. Нэхэл гарзашьегүй, гараhан хурьгаднай яhала hайн түлжэжэ байна даа,—гэжэ Цынгэ Буянтуев хөөрэнэ.

Үдэшэ, үглөөниинь, үдэршье хурьгадаа хүхүүлхыень хаража байхада, хуу гуримтай зохид. Хөөрсэгэнэхэ, түлгэхэ юумэ байхагүй. Табигдаhан лэ хурьганиинь тэрэ дарыдаа эхээ олоод хүхэнэ.

— Хурьгадые нэгэ-нэгээр барижа, эхэдэнь табиха гурим манда үгы. Түрүүшээр, хурьгадай нарайда 4—5 хоног соо эхэтэйнь суг байлгажа, бэе бэедэнь hайса дадхуулдагбди. hүүлдэнь 5—10, удаань 15—20 хурьгатай хонидые нэгэ таhалгада байлганабди. Тиигээдшье эдэмнай 3—4 жэл удаагаар түрэжэ, түхэлөө яhала олоhон, хурьгадтаа эмээхэй болоhон хонид юм, —гээд тэрэ зугаална.

Нээрээшье, хурьгатай хонидые түрүүшээр хэтэрхы олон бэшэ, үсөөншэг соморхоноор байлгаад, бэе бэедэнь hайн дадхаахада дээрэ. Тиимэhээ энэ отарынхид таhалга бүхэндэ сакмануудые үсөө үсөөгөөр байлгадаг. Харин бүри томохонууд болоод, боргожоходонь лэ, олоор хамталдаг.

Нёдондо нажартаа хонишод өөhэдөө үбhэ тэжээл ехээр бэлэдхэжэ, мүнөө хонин бүридэ 1 центнер шахуу үбhэтэй hууна. Хурьгадтаа тусхай гидропонно аргаар ургуулhан ногоо, минеральна брикет эдюулнэ, дабhа долёолгоно, саhанай бүлеэн уhaap уhална.

Байгша ондо эндэхид зуун эхэ хонин бүриин 100-haa үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ дүүрэн аргатай. Түлжүүлхэшье байха.

В. Гумпылов.

Хориин үйлэдбэриин управлениин Хэжэнгын совхоз.

Бэлшэрэй хоёр бэрхэшүүл

Дамба Жаргалов мүнөө «Победа» колхоздоо ... жэл хонин ажал дээрэ хүдэлжэ ябана.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, эмнай хонидые яажа бэлшээхэ, харууhалхада обир тарган байхаб, хурьгадые ямар аргаар тэжээбэл, гарза хоролтогүйгөөр абтахаб гэжэ хурга хухадгүй мэдэхэ болоhон хүн байха. Тиимэhээ Дамба Жаргаловтан жэлhээ жэлдэ hайн үрэ туйладаг.

Энэ жэлдэ Бэлшэр гэжэ газарта өөрынгөө нүхэр Цырен-Дулматай хоюулан 300 эхэ хони хаража, тэдэнhээ 260 хурьга абаад, нэгэшье толгойень гарзада оруулангүй түлжүүлнэ.

— Февраль соо үшөө 40—50 хонин түрэхэ. Юрэдөөл Баргажанай хонишодой жэшээгээр хонин бүриhөө хурьга заабол абаха зорилготой хүдэлнэ гээшэбди, — гэжэ нүхэр Жаргалов хэлэнэ.

Б. Шоёнов.

Хори.

Ехэ-Куналейн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой (Улаан-Үдын управлени) хонишон Анна Рыжаковагай даадаг отарынхид жэлэй эхинhээ хойшо бүхы 428 эхэ хонидhoo мүнөө 432 хурьга абаад, нэгэшье гарза хоролтогүй түлжүүлжэ байна.

Н. Козулинай фото.

АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ шухала асуудалнуудые зүбшэhэн КПСС-эй ЦК-гай Пленумые хүдөө нютагаймнай ажалшад ажалай бэлэгээр угтаа. Илангаяа хонишод харюусалгатай хаhа сагаа эмхитэйгээр үнгэргэнэ. Энээн тушаа хүдөө бэшэгшэдэй олон мэдээсэл редакцидамнай абтанхай. Хүдөө нютагуудhaa ямар мэдээнэй абтаhан тухай доро бэшэгдэнэ.

ЗЭДЭ. Нэгэшье хони hубайруулхагүй! Иимэ зорилго урдаа табяад ажаллажа байhан «Красный Октябрь» колхозой хонишон Лубсан Раднаевай даадаг бригада 380 гаран хурьга абаад, гарзада оруулангүйгөөр түлжүүлнэ.

Парай хурьгадые тобир дорюунаар түлжүүлхын тула тэдэнэр саг соонь эдеэлүүлнэ, эхэнүүдтэнь табижа хүхүүлнэ. Үбэлэй түлнүүдтэ гидропонно аргаар ногоо ургуулжа эдюулдэг юм. Эндэ хурьгашад Ц. Батуева, Ц. Ринчинова, Ц. Очирова, С. Лыгденова гэгшэд шалгаранхай.

А. Дондоков.

МУХАР-ШЭБЭР. Суулгын совхозойхид 7700 шахуу хурьга абанхай. Коммунис ажалай ударник Дамба Будаевич Цыбикжаповай даадаг отара абаhан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Мүнөө эндэ 651 эхэ хонидhoонь 530 хурьган абтаад, нэгэшье толгой гарзада оруулагдаагүй.

— Бидэнэй туйлаhан амжалта түрэл партиимнай Пленумдэ бэлэг болобо гээшэ. hайнаар лэ ажаллажа, амжалта туйлажа байхаhaa үлүү юумэ хаана байхаб!— гэжэ ажалай ударник хэлэнэ.

Д. Батомункуев.

Лекторнууд фермэ, бригадануудта гараба

БАРГАЖАН. **(Телефоноор абтаа).** КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй боложо байhан үдэрнүүдтэ манай колхозой гэшүүд хэзээ хэзээнэйхиhээ эдэбхитэйгээр ажаллаа. Пленумэй нээгдэхэ үеэр колхоз дотор гурбан үдэрэй воскресник эмхидхэгдээ.

Энэ воскреснигтэ 80 гаран хүн хабаадажа, малай фермэнүүдтэ hолоомо зөөhэн байна. Эндэ гол түлэб колхозой хүтэлбэрилэгшэд, конторын хүдэлмэрилэгшэд, механизаторнууд хабаадаа. Гурбан үдэрэй туршада 3000 гаран центнер hолоомо малай үбэлжөөндэ буулгагдаба. Мүнөө эндэ hолоомо хэршэгдэжэ, уураллаар зөөлэрүүлэгдэн малда үгтэжэ байнхай.

Хонин бүриhөө хурьга абажа түлжүүлхэ гэhэн уялгатай колхозой хонишод түрүүшын 1000 түл абаад, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлнэ.

Мүн хабарай тарилгада бэлдэхэ хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдана. Эдэ үдэрнүүдтэ партиин гэшүүндэ кандидат, тракторно-таряан ажалай бригадын бригадирай туhалагша Федор Андалаев кукурузашан болохо гэжэ шиидээд, шэнэ трактор даажа абаад, наг шэбхэ зөөжэ захалба.

Партиин ЦК-гай Пленумэй материалнуудые колхознигуудта ойлгуулжа үгэхэ ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Агитаторнууд дааhан зоноороо хөөрэлдэнэ, Пленум дээрэ хэлэгдэhэн элидхэлнүүдые уншажа үгэнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ Бадма Эрдынеевэй хүтэлбэрилдэг лекторнүүдэй бүлэг партиин ЦК-гай февралиин Пленумэй материалнуудаар лекци бэлдээд, фермэ, бригаднуудта гараба. Бүхыдөө 5 лектор гаранхай.

Манай нүүдэл культбаза баhал февралиин Пленумэй материалнуудтай зониие танилсуулна. Энэ нүүдэл культбазадамнай лектор, парикмахер, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэ, концерт харуулагшад бии. Мүнөө энэ нүүдэл культбаза Харсунай бригадада хүрэжэ, тэндэхи хонишодой дунда соёл сурталай ехэ хүдэлмэри ябуулна. Нүүдэл культбазада автомашина даалгагданхай. Тэдэнэр тусхай маршрудаар бүхы фермэ, бригаднуудта ябаха юм.

В. Баторов,

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

Саянай хормойhoo Витим мүрэн хүрэтэр

Вахта үргэлжэлhөөр

hара арбан хоногой туршада долоон вагон шэл даабариhaa гадуур үйлэдбэрилжэ Улаан-Үдын шэлэй механизированнэ заводой коллектив партиин Центральна Комитедэй февралиин Пленумые угтаhан байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ шэлэй заводойхид ажалайнгаа вахта үргэлжэлүүлhээр. Мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ М. С. Рукавишниковагай хүтэлбэрилдэг машинно-ванна цехэй халаан ябана. Шэл шанагша А. И. Суханов, машинистнууд А. И. Ступаков, А. Е. Голубенко гэгшэд оролдосото ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Тус халаанайхид гансахан январь hарада түсэбhөө гадуур 4 вагон шэл үйлэдбэрилhэн байха.

К. Николаев.

Түрүү үүсхэлэй аша үрэ иимэ

Хандагатайн леспромхозой Эхи-Горхоной модо бэлэдхэлэй пунктын тракторист-бригадир А. П. Кудряшовой даадаг бага комплексно бригада «ТДТ-75» трактораар үнгэрhэн жэлэй туршада 24.951 кубометр модо бэлэдхэжэ, таллуулhан байна. Энээниие халаан бүхэндэ хубаажа хараа haa, тракторай бүтээсэ дунда зэргээр 85,5 кубометр, хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсэ 21,2 кубометртэ хүргэгдэhэн болоно.

Энээнhээ урда «Забайкаллес» комбинадай предприятинуудта модо бэлэдхэл дээрэ нэгэшье бригада иимэ ехэ бүтээсэ туйлаагүй байгаа.

Нүхэр Кудряшовой бригадын үүсхэлээр «ТДТ-75» болон «С-100» трактораар hара соо 2000 кубометр, «ТДТ-40» трактораар 1500 кубометр модо бэлэдхэхэ гэhэн мүрысөөн 300 бага комплексно бригаданууудай хоорондо үргэнөөр дэлгэрбэ.

Бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха гэhэн мүрысөөндэ оролсогшодой дундаhaa 11 бага комплексно бригада январь соо 2000, мүн 2000-haa үлүүтэй кубометр модо бэлэдхэжэ, таллуулhан байна. Тиихэдэ 53 бригада 1500 гаран кубометр модо бэлэдхэнхэй.

Модо бэлэдхэл дээрэ ехэ бүтээсэ туйлаха мүрысөөн илангаяа Хандагатайн леспромхоздо үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Леспромхозой 34 бригадаhaa 15-ниинь январь соо 1500 гаран, 6 бригадань 2000 гаран кубометр модо бэлэдхэhэн байна.

Тус тустаа 2000 кубометр модо бэлэдхэhэн бригадануудай дундаhaa нүхэр Г. С. Арамовичус, З. Шайхулинай даадаг бригаданууд шалгаржа гараа. Тэдэнэр «ТДТ-40» трактораар ажаллаха зуураа, тус бүридөө 2000 гаран кубометр модо бэлэдхээ гэхэ гү, али тракторайнгаа халаанай бүтээсэ 88—91 кубометртэ хүргэhэн байна.

Худанай леспромхозой бага комплексно бригаданууд эршэмтэй шангаар ажаллана. Эндэ хүдэлдэг 15 бригадын 6-ниинь hара соо 1500 кубометр, 3-ниинь 2000 гаран кубометр модо бэлэдхээ.

Январь соо ехэ бүтээсэ туйлаhан бригаданууд гэхэдэ, нүхэд И. Ф. Алтынниковай бригада (Худанай леспромхоз) 2418 кубометр, Б. Д. Лоскутниковай бригада (Худан)—2242, М. М. Павловай (Хандагатайн ЛПХ)—2215, И. А. Костроминай (Хандагатай)—2104, Г. С. Арамовичусай (Хандагатай) — 2091, Г. В. Поповой (Баргажанай)—2079, А. А. Абрамовай (Худан) —2057, З. Шайхулинай (Хандагатай)—2027, В. И. Спиридоновой (Хандагатай) — 2022, А. П. Кудряшовой —2007, И. В. Шеремедэй (Баргажан)—2004 кубометр модо бэлэдхэhэн байна.

Е. ЗАТРАВИН,
Е. МИХАЙЛОВА.

Москвахаа мэдээсэн

Африкадахи экономическа дэбжэлтын амжалтануудые арьбадхаха

Н. С. Хрущевой эльгээhэн бэшэг

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Африкада зорюулагдажа байгуулагдаhан ООН-ой экономическа комиссиин VI сессидэ хабаадагшадые үнэн зүрхэнhөө амаршалhан бэшэг Аддис-Абебэ эльгээгээ. Комиссиин мүнөө боложо байгаа сесси хадаа уласхоорондын түгшүүрилэй hуларжа эхилhэн оршон байдалда үнгэрнэ гэжэ Советскэ правительствые толгойлогшо тэмдэглэнэ. Бүхы түбинүүдэй арадууд дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал туйлахын түлөө улам бүри эршэмтэйгээр, оролдосотойгоор тэмсэнэ.

Африкын гүрэнүүдэй экономическа байдал, Африкын гүрэнүүд хоорондын болон уласхоорондын экономическа, худалдаа наймаанай бусад холбоо барисаа үргэдхэхэ арга замуудые сессиин зүбшэн хэлсэhэн ушар Африкада экономическа дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэ аша туhатай хубита оруулха, бүхы оронуудай хоорондо амгалан ёhоной харилсан ажаллалга хүгжөөхэдэ hайнаар нүлөөлхэ юм.

(ТАСС).

Кремльдэ аха дүү ёhоной хөөрэлдөөн болобо

Февралиин 18-да Кремль соо Болгариин Арадай Республикын партийно-правительственна делегациин гэшүүд КПСС-эй, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэhэн байна.

Энэ хөөрэлдөөндэ совет зүгhөө КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүд Л. И. Брежнев, А. Н. Косыгин, А. И. Микоян, Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Ю. В. Андропов, КПСС-эй Центральна Комитедэй гэшүүд — СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор Д. Ф. Устинов, М. А. Лесечко, П. Ф. Ломако, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко хабаадалсаа.

Хөөрэлдөөнэй болоходо СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. П. Фирюбин, Болгарида байдаг Советскэ Союзай элшэн сайд Н. Н. Органов, КПСС-эй ЦК-гай таhагые даагша Б. Н. Мирошниченко байлсаа.

Энэ хөөрэлдөөндэ Болгариин зүгhөө Болгариин Коммунис партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь, Болгариин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Тодор Живков, Болгариин арадай газар таряалангай союзай секретарь, НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Георгий Трайков, БКП-гай ЦК-гай политбюрогой гэшүүн, БКП-гай ЦК-гай секретарь Митко Григоров, БКП-гай ЦК-гай политбюрогой гэшүүн, НРБ-гай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Станко Тодоров, БКП-гай ЦК-гай гэшүүн, СССР-тэ байдаг НРБ-гай элшэн сайд Стоян Караджов, НРБ-гай госпланай түрүүлэгшын орлогшо Кирил Зарев хабаадалсаа.

Хөөрэлдөөнэй үедэ БКП-гай, Болгариин правительствын хүтэлбэрилэгшэд социалис байгуулалтын амжалтанууд, Болгариин арадай ажахын туйлалтанууд тухай хөөрэжэ үгөө. Тэдэнэр аха дүү ороной экономикые улам саашадань хүгжөөн дэбжээхэ түсэбүүд тухай мүн лэ хөөрэhэн байна. Уласхоорондын мүнөө үеын байдал, совет ба болгар арадуудай хоорондохи ахадүү ёhоной хани барисаае улам саашадань бэхижүүлхэ асуудалнууд, тэрэшэлэн СССР НРБ хоёрой хоорондохи экономическа харилсаануудай асуудалнууд, тэдэниие улам саашадань хүгжөөхэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Аха дүү ёhоной бата нэгэдэлэй оршон байдалда энэ хөөрэлдөөн үнгэрөө.

(ТАСС).

Кремлиин Ехэ ордон соо уулзалга болобо

МОСКВА, февралиин 18. (ТАСС). Болгариин Арадай Республикын партийно-правительственна делегациин хүндэлэлдэ Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй правительство мүнөөдэр Кремлиин Ехэ ордон соо уулзалга хэбэ.

Болгариин Коммунис партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь, НРБ-гай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Тодор Живков түрүүтэй делегациин гэшүүд, Болгариин посольствын дипломадууд энэ уулзалга дээрэ байлсаба.

Совет зүгhөө КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүд ба кандидадууд, КПСС-эй ЦК-гай секретарьнууд, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор болон бусад хүнүүд байлсаа.

Нүхэр Н. С. Хрущев үгэ хэлэжэ, суглараагшадта хандаhан байна.

hүүлээрнь нүхэр Тодор Живков үгэ хэлээ.

Энэ уулзалга хани халуун, аха дүү ёhоной хани барисаанай оршон байдалда үнгэрөө.

КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумай шиидхэбэриие бэелүүлхын түлөө

★

Кружогто һуралсагшад— эдэбхитэй агитаторнууд

Коммунист Гарма Санданович Базаржапов хоёрдохи жэлээ пропагандистаар хүдэлнэ. Ниитын энэ хүндэтэй, харюусалгатай уялгада үни удаан ябаашьегүй һаа, нүхэр Базаржапов Эрхирэгэй совхозой партийна организациин түрүү пропагандистнуудай нэгэн гэжэ тоологдодог. Энэ амжалтань тэрээндэ гансата ерээ бэшэ, ажабайдалайнь баян дүй дүршэл дээрэһээ дулдыдаа.

Гарма Санданович энээнһээ урда олон жэл соо агитатор ябаһан, үйлэдбэриин шухала участогуудта нилээд хүдэлһэн юм. Мүнөө Арбижалай бригадын томодхогдоһон һүнэй гүүртэдэ гэр бүлөөрөө ажаллана. Һүүлэй үедэ бэеынгээ үлбэр болоһон дээрэһээ гүүртын һүниин харуул харана, Елена Афанасьевна һамганиинь һаалишанаар хүдэлнэ. Нүхэрынь хадаа совхозой бэрхэ һаалишадай нэгэн гэгдэдэг. Үнгэрһэн 1963 ондо нэгэ үнеэн бүриһөө 2546 литр гэхэ гү, али дүн хамтадань 43298 килограмм һү һааһан байна. Гүүртын бүхы һаалишад, үхэршэдэй дунда нүхэр Базаржапов тэдэнэртэй үдэр бүри сугтаа хүдэлдэг һэн тула тодорхой һониноор социалис мүрысөө эмхидхэжэ, дүнгынь гаргажа, тэдэндэ ойлгуулдаг, оронойнгоо дотоодын болон гадаадын байдал тушаа мэдээсэлнүүдые согсолон, хэды хоноод лэ алагадгүй нүхэдтөө хөөрэжэ үгэдэг. Тиин агитаторай хүдэлмэриин нилээд дүршэлтэй болоһон энэ залуу коммунист мүнөө пропагандистын уялгые муу бэшээр дүүргэжэ байһаниинь гайхалгүй.

Пропагандист нүхэр Базаржапов партиин түүхые хоёрдохи жэлээ шудалжа байһан коммунистнууд, комсомолшууд, партийна эдэбхитэдые—12 хүниие һургана. Эдэнэр политическэ гэгээрэлэй һуралсалай шэнэ жэлэй эхилһэнһээ хойшо — октябриин 15-һаа түрэл партиингаа, арад зонойгоо һүүлшын 10 жэл соо туйлаһан агууехэ амжалта, илалта тухай табан хэшээл дээрээ зүбшэн хэлсээ. Һүүлээрнь декабриин 20-һоо нүхэр Базаржаповай хүтэлбэрилдэг кружогойхид КПСС-эй декабриин Пленумэй тогтоол, Н. С. Хрущевой элидхэл, түгэсхэлэй үгэ шудалжа байна.

— Хоёрдохи жэлээ һайнаар һуралсажа ябаһан нүхэд Доржиев, Будажапов, Рыгдылов гэгшэд өөһэд дээрээ даажа абаһан гүүртэнүүд, отаранууд дээгүүрээ арба-арбан айлнуудаараа байд гээд лэ ябажа, һони һонин хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, һайн агитаторнууд болонхой, — гэжэ нүхэр Базаржапов урмашан магтадаг юм.

Мүнөө һая үнгэрһэн партиин Центральна Комитедэй февралиин Пленумэй материалые шэнэ газетэнүүдһээ уншажа, радиогоор шагнажа, пропагандист нүхэр Базаржапов өөрынгөө кружогой шагнагшадтай хамта Арбижал тосхоной хүн зоной, 2-дохи бригадын һаалишад, хонишодой дунда хөөрэлдөө мэдээсэлнүүдые хээ, Пленумэй хүдэлмэритэй танилсуулаа. Һаяар партиин ЦК-гай декабриин Пленумэй материалаар кружогойнгоо һүүлшын хэшээлнүүдые хээд, февралиин Пленумэй тогтоолые гүнзэгыгөөр шудалха гэжэ пропагандист Гарма Санданович Базаржапов мүнөөнһөө бэлэдхэл хэжэ байна.

А. БАЯНДУЕВ,
Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин парткомой инспектор-партийна эмхидхэгшэ.

ШЭЛБҮҮҺЭНЭЙ ГУРИЛ ШЭМЭТЭЙ

Энээниие уншаад, өөһэдтөө хэрэглэгты!

Ниитынгээ адууһа малые хайшан гэжэ зүб мүрөөр, һайнаар тэжээхэб гэһэн асуудал манай совхозой мэргэжэлтэдэй һанал бодол эзэлһээр үнинэй юм.

Бараагаараа бишыханшье һаа, малай амидаралда шухаг элдэб зүйлнүүдые үбһэ, һолоомотой холиходо тэжээлэйнь шанар нилээд дээшэлхэ зэргэтэй ха юм. Үшөө малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, түргэн таргалуулха, тэлжүүлхэ һайн арга нүхэсэл олгоно бшуу. Ушар тиимэһээ бусад газарта үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоһон түрүү онол аргануудые өөһэдтөө туршаад, нэбтэрүүлээд үзэе гэһэн ехэ хөөрэлдөөн манай совхоздо болоо бэлэй.

Сэхыень хэлэхэдэ, зарим юумэн хэгдэжэшье байна. Шэнэ жэлэй эхеэр түрүүшынхеэ һаамхай үнеэдэйнгээ тэжээлдэ карбамид (мочевинэ) нэмэдэг болообди. Искусственна аргаар буйлуулагдаһан һү туганнуудтаа уулганабди. Һаянай һаалиин 2 гүүртэдэ һолоомо гидролизно-карбамидаар дэбтээдэг болоод байнабди.

Тэрээнтэй хамта модоной ногоон шэлбүүһэ, горохой үбһэ гү, али обёосой һайхан һолоомо комби-тэжээлтэй холижо, элдэб бодосуудаар элбэг тэжээл буйлуулдаг болонхойбди. Иимэ тэжээл буйлуулхада бэлэн, алишье ажахыда хэгдэжэ боломоор зүйл. Шэлбүүһэнэй талхан углеводоор, белогоор, витаминаар, хлорофилл болон каротинаар элбэг юм гэжэ шэнжэлгын тодорхойлһониинь мэдээжэ. Тэрээн дотор марганец, зэд, кобальт, түмэр, фосфор гэхэшэлэн түргэн шэнгэсэтэй, ашаг ехэтэй микроэлементнүүд бии ха юм.

Иимэ холисые нарай гү, али залуу малда, шубуунда эдюулэгдэхэ тэжээл соо нэмэжэ үгэхэдэ ехэ һайн байдаг.

Хайшан гээд шэлбүүһэ, үбһэнэй талханай холисо буйлуулхаб гэһэн асуудал гаража болоно. Иимэ холисо буйлуулхын тулада 4 хүнһөө бүридэһэн звено эмхидхээбди. Тэдэнэй хоёрынь тээрмэдэ хүдэлдэг, нэгэниинь буйлуулагдаха зүйлнүүдээ хэмжүүрэйнь ёһоор бэлдэжэ, холисоёо хутхадаг. Дүрбэдэхи хүниинь тракторист ааб даа. Тэрэнь техникээ даажа абадаг, сүлөөтэй байхадаа шэлбүүһэ, үбһэ тээрмэдэхэдэ хамһалсадаг.

Хэрбээ зайн элшэ хүсөөр ажахын һайса хангагданхай һаань, тракторшье хэрэггүй. «ДКУ-М» гэжэ тээрмэ (дробилка) электро-моторһоо хүдэлгэгдэхэ болоно бшуу. Иимэ түхэлэй тээрмээр үдэр соо 500—600 килограмм үбһэ болон шэлбүүһэ татажа шадагдаха байна. Комби-тэжээлэй бэлэн байдаг һэн гүладань, нэгэ звено үдэрэй туршада 900—980 килограмм буйлуулагдаһан холисо бэлэн болгохо аргатай.

Иимэ хэмжээтэй тэжээл бэлэдхэхын тула 96 килограмм шэлбүүһэ, 490 килограмм горохой үбһэ гү, али обёосой һайхан һолоомо, 394 килограмм комбинированнэ тэжээл хэрэгтэй болодог. Ондоогоор тодорхойлбол, бэлэдхэгдэхэ тэжээлэй 50 процентнь горохой үбһэн гү, али обёосой һайхан һолоомо, 10 процентнь шэлбүүһэн, 40 процентнь комби-тэжээл байха жэшээтэй болоно бшуу.

Һайн шанартай тэжээл ехээр бэлэдхэхыень хараада абажа, тэрэниие буйлуулһанай түлөө ажалай түлөөһэн имагтал үйлэдбэрилһэн продукциинь хэмжээгээр түлэгдэхэ байна.

Ажалай түлөөһые иимэ гуримтайгаар даб дээрэ тогтоонхойбди гэбэл: 1 центнер шэлбүүһэнэй талха тээрмэдэһэнэй түлөө — дробилкада хүдэлһэн хүн бүхэндэ 71,5 мүнгэ, 1 центнер үбһэ гү, али һолоомо талхан болгоходонь, тус тустань 32,4 мүнгэ, холисо буйлуулагша хүдэлмэришэндэ центнер продукци бүхэндэ 21 мүнгэ түлэгдэнэ. Хэрбээ трактористын тээрмэ хүдэлгэдэг байбална, тэрээндэ нэгэ центнер шэлбүүһэнэй талха татаһандань 1 түхэриг 57 мүнгэн, нэгэ центнер үбһэнэй гү, али обёосой һолоомо талха болгоһонойнь түлөө 72 мүнгэн түлэгдэнэ.

Иимэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ ехэ хүдэр хүсэтэй, шираг хүдэлмэришэн хэрэгтэй бэшэ. Жэшээнь, урдань гэрэйнгээ ажалда һамаараад байдаг эхэнэрнүүд Екатерина Плюснина, Варвара Баранова гэгшэд нэгэ тиимэ звенодо шадамар бэрхээр хүдэлжэ байдаг.

КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленум хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэйгээр эрхилдэг болохо тухай шухалын шухала асуудал зүбшэн хэлсээд байна. СССР-эй хүдөө ажахын министр И. П. Воловченкын элидхэл дотор һонин асуудалнууд табигдаа. Мал ажалда тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ гол зорилгын хажуугаар тэжээл доторхи белогой дутагдал усадхаха, химическэ зүйл дээр — микроэлементнүүд, витаминуудаар, антибиотикуудаар, биостимуляторнуудаар наржуулха шухала гэжэ ... соо сэхэ табигдана.

Өөһэдынгөө ажахы ... арга боломжонуудые шадамар ... рэглэбэл, энэ талаар ехэ ... хэгдэхэ байна, хэхэшье ... тайбди.

Н. БОТОШ...
Зэдын үйлэдбэриин у... ниин «Октябрьский» сов... главна зоотехник.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Гурил... гогдохо модоной шэлбүүһэ ... жэ байһан үе.

2. Электромотороор хүд... дэжэ байһан «ДКУ-М» т... тээрмэһээ шэлбүүһэнэй г... гаража байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фо...

АГРОНОМОЙ ОРОЛДОЛГООР

Һаалишадай ажалдаа байхадань, тэдэнэртэй хөөрэлдэхэ, ажалыень хараха, түрүү дүй дүршэлтэйнь танилсаха зорилготойгоор колхозой центрһээ хойшоо зорин гарабабди. Хүйтэншье үглөөгүүр байгаа бэлэй.

— Үдэрэй бусаха, ута болохо тума хүйтэнэй эршэ шангарха гээшэ, үнэхөөрөө юм. Мүнөө үглөөгүүр бүришье шэмэрүүн хүйтэн хаш, лаб дүшэн градус тухай байгаал ёһотой,— гэхэ зуураа,— тээ тэрэ моритой хүниие харагтыл даа! Энэмнай — Аполинария Харитоновна гээшэ. Колхоздоо хори гаран жэл агрономоор ажаллана. Гэдэргээ үгэ дуугардаггүй, ажалдаа урагшаа һанаатай, оролдосотой хүн юм. Байза, таби гараа ёһотой. Теэд үглөөнэй хүйтэншье гэхэгүй, эртэлэн гүйлгэжэ ябанал,— гээд, колхозой правлениин түрүүлэгшэ Василий Прокопьевич Чистяков үглөөнэй хүйтэндэ туһаһан манан соо шаргаар ябаһан хүн тээшэ зааба.

Уданьшегүй Бурнашево тосхон хүрэжэ, тэндэхи отделениин һаалиин гүүртын ажалые хаража, һаалишад, тугалшадай ажал хүдэлмэри тушаань хөөрэлдөөд, отделениин контородо ороходомнай, хүн зон олон. Трактористнууд, комбайнернуудшье бии. КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байгаа асуудалнуудаар Аполинария Харитоновна хөөрэлдөө үнгэргэжэ, газетын хуудаһануудта толилогдоһон материалнуудтай танилсуулжа байба.

— Партиин ЦК-гай Пленум манай урда ямар зорилгонуудые табинаб? Бултанда ойлгосотой. Хүдөө ажахын продукци түргэнөөр элбэгжүүлхын тула үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэхэ, газар уһалалгые үргэдхэн һайжаруулһанай, ажалаа үргэлжэдэнь онъһожоруулһанай ашаар, эрдэм ухаанай болон түрүү дүй дүршэлэй нэбтэрүүлһэнэй үндэһөөр хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэй болгохо асуудал Пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Энэ асуудалаар тодорхой хэмжээ ябуулгануудые Пленум хараалха юм,— гээд, хөөрэлдөөгөө саашань үргэлжэлэн, хабарай тарилгада трактор, плуг, сеялкэ, бусад техникээ саг болзортонь һайн шанартайгаар түхеэрхэ, поли дээрээ урда урданайхиһаа ехээр нютагай үтэгжүүлгэ гаргаха хүдэлмэри шангадхаха тушаа тогтоод, агроном нүхэр Копылова хөөрэлдөөгөө дүүргэбэ.

Партиин ЦК-гай Пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудые тэндэ сугларагшад халуунаар һайшаан дэмжээд, хабарай тарилгада эрхим һайнаар бэлдэхэ, мал ажалай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ асуудалда тон ехэ анхарал хандуулба ха юм.

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин «Маяк» колхозой агроном нүхэр Копылова энэ мэргэжэлээрээ хорин дүрбэн жэлдэ ажаллана. Аполинария Харитоновна үнэхөөрөө баян дүй дүршэлтэй хүн.

Ороохо таряанай, огородой болон тэжээлэй ургаса дээшэлүүлхэ тушаа «Маяк» колхозойхидой хэжэ байһан ажал хүдэлмэри дээрэһээ, колхозой бодото байдал дээрэһээ харахада, Аполинария Харитоновнагай ажал эли тодоор мэдэгдэнэ.

Тус колхоз хабарай тарилгада 14.768 центнер эрхим шанартай сортовой үрэһэ хаагаад, тэрэнээ сэбэрлэжэ дүүргэнхэй. Тарилгын талмайда ургаса ехээр үгэдэг ургамалнууд олон гектарта тарригдаха. Жэшээнь, энэ жэлдэ дүрбэ мянган гектарта шэниисэ, 500 гектарта горох таригдаха болоно. Бүхы үрэһөө тарилгын урда тээ нара, һалхинда шанаржуулан эбэрээхэ, хороор угааха юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэ гахай олоор баригдана. Гүрэндэ худалдаха мяханай ехэнхиень гахайн мяха болгохын тула гахайн фермэдэ тэжээлэй силос, ороохо болон бусад ургамалнуудай хажуугаар хартаабха тариха болоно. Хартаабхын талмай 2,5 дахин үргэдхэгдэхэ юм. Хэрбээ 1963 ондо 187 гектар хартаабха тариһан байбал, мүнөө хабар 500 гектарта таригдаха.

Ямар талмайда хэды гектар хартаабха тариха, хэды шэнээн минеральна үтэгжүүлгэ, наг шэбхэ гаргаха байһанаа нүхэр Копылова үнинэй харааланхай. Гадна хартаабхынгаа үрэһэ нарин нягтаар хадагалха тухайда ходо анхарна.

Тарилгын бүхы техникэ, мори унаагаа саг доронь һайнаар бэлдэхэ хэрэгтэ Аполинария Харитоновна баһал һанаагаа табилсана.

Энэ талааршье ехэ гээгдэл үгы. Колхозой механизаторнууд булад хүлэгүүдые заһабарилгада анхаралаа табинхай. Тарилгын техникэ булта заһабарилагдаа. «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй мастерскойнууд мартын эхеэр бүхы тракторнуудаа заһабарилжа дүүргэхээр найдуулна.

Поли дээрэ наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэридэ онъһожоруулагдамал звено халуун намарһаа эхилэн хүдэлнэ. Колхозой правлениин һүүлэй мэдээгээр поли дээрэ 7 мянган тонно шахуу наг шэбхэ гаргагданхай, 42 мянган кубометр тошон хүргэгдэнхэй.

Дээрэ дурсагдаһан тоо, баримтанууд агроном Аполинария Харитоновнагай оролдосотой, үүсхэлтэйгээр ажалладагыень гэршэлжэ үгэнэ.

Г. ДОНДУКОВ.

Хонидой түл абалга —харюусалгатай хэрэг

Мартагдаһан отар

Хэнэйшье мэдэһээр үбэлэй сагта үхэр мал хараха гээшэ амархан хэрэг бэшэ. Шэмэрүүн хүйтэн жабар соо хоёр наранай хоорондо хээрэ газаа ябажа даараха, зүдэрхэ, зарим ушарта һүниндөө унтан хэбтэнгүйшье хүдэлхэ саг болодог шуу.

Тиимэһээ гэр байраһаа холо малай фермэ, гүүртэ, отарануудта хүдэлжэ байһан зоной һуудал байдалда илангаяа ехэ анхарал хандуулха хэрэгтэй ха юм. Тэдээндэ дулаан зохид гэр байра түхеэржэ үгэхэ, мүн радио тодхохо, шэнэ газетэ, журнал ходо асаржа байхаһаа эхилээд, эдеэ хоолоор һайса хангаха хүрэтэр, хонишод, малшадта саг үргэлжэ һаналаа табиха ёһотой.

Гэхэтэй хамта Баргажанай үйлэдбэриин управлениин XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала ёһо гуримые зарим тэды мартаа гээшэ ха гэжэ һанахаар байна.

Хонишон Цыдып Санжиевай даадаг эхэ хонидой отарын байдалые жэшээ болгон абаад харая. Эндэ мүнөө жэл 469 эхэ хонид түрүүлэгдэхэ юм.

— Бүхы хонидоо шадал тамираарнь 3 ондоо болгон илгаад, эдеэлүүлнэбди. 120 толгой эгээл муу хонидто тус бүридэнь хабар болотор эдюулхэ 87 килограмм үбһэ, үдэрэй 100 грамм талха таряанай зүйл үгтэдэг нэрэтэй юм. Теэд бэшэ хонидоо ехээр муудхаахагүйн тула, тэрэниие баһал нүгөө бүлэгүүдтээ хубаалсаха болонобди,— гэжэ хонишон Санжиев хэлэнэ.

Тиигээдшье отарын үбһэ тэжээлынь багал боложо байна. Үнгэрхэдөө, тэрэньшье хаһа сагтаа асарагданагүй, таһалдашана. Модоной шэлбүүһэн, минеральна тэжээлээр хэһэн брикет гэхэ мэтые хонидтоо нэмэжэ эдюулдэг аад, тэрэньшье дууһаа.

— Хониднай гол түлэб һаянайл түрэжэ эхилээ. Бүхыдөө 60 хурьгад гараһан аад, тэдээн сооһоо 5-ниинь гарзалаа. Үбһэ тэжээлээр дутамаг, байраар муу: саашадаа бүрил шахардуу байдалда ороходоо болохомнай гээшэ. Энэ жэлэймнай түсэб, уялгашье ехэ. Теэд оройдоо 2—3 модоной газарта байгаад, колхозой хүтэлбэрилэгшэд манда ерэнэгүй, туһалнашьегүй,— гэжэ хонишод гомдоно.

Хонишодой өөһэдын... гэр байра таарамжатай... хын аргагүй. Нүхэр Сан...вай отарада хоёр байр... шэнэ гэр баригданхай. ... түл абалсахаяа гор... М. Зоркальцева Л. П...лова гэжэ хоёр басагад ... ерээ һэн. Тэдэндэ шэнэ ... нүгөө хахадта байра таһ... үгөө.

— Гэрэймнай үүдэ, ... дулаалагдаагүй байжа, ...шье түлихэдэ мүртэй ...санагүй. Һүниндөө ам... соохи уһан хүрэшөөд хо... Өөһэдөө хүлдэн алдажа, ...шэн дээрэ унтанабди. Л...пада хэхэ керосиншье б...гүй, харанхы һуунабди. Ү...хэдөө, түлеэниинь уһа ду...нойтон. Иимэ байжа хүд... бэрхэтэй даа,— гэжэ Л. ...релова хэлэнэ.

Тэдэнэр яһала ажал... түл абалсаха дуратай ...гад. Гансал тэдэнэй урм...ригыень хухалангүй, та...жатай байра үгөөд, эдеэ...лоор хангаха хэрэгтэй.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, ко...зой правлени, парткомой...һөө зохихо туһа хүргэ... дутагдалнуудые түргэн ... хаагүй һаань, хонишодто... хэтэйхэн болохонь.

Г. Шелковник...
хүдөөгэй бэшэг...

Баргажан.

Һуралсаха хэрэгтэй

«Ниитынгээ ажалда эдэбхитэйгээр хабаадажа, ажалшан нэрээ нэрлүүлхэ ёһотойбди» гэһэн Баргажанай суута хонишон Шалсама Лажаповна Цыремпиловагай бэшэг һайшаалтай. Тэрэнэй бэшэтые газетэдэ уншахадаа, нютагаймнай хонишод хүгшэн залуугүй дэмжэһэн байна.

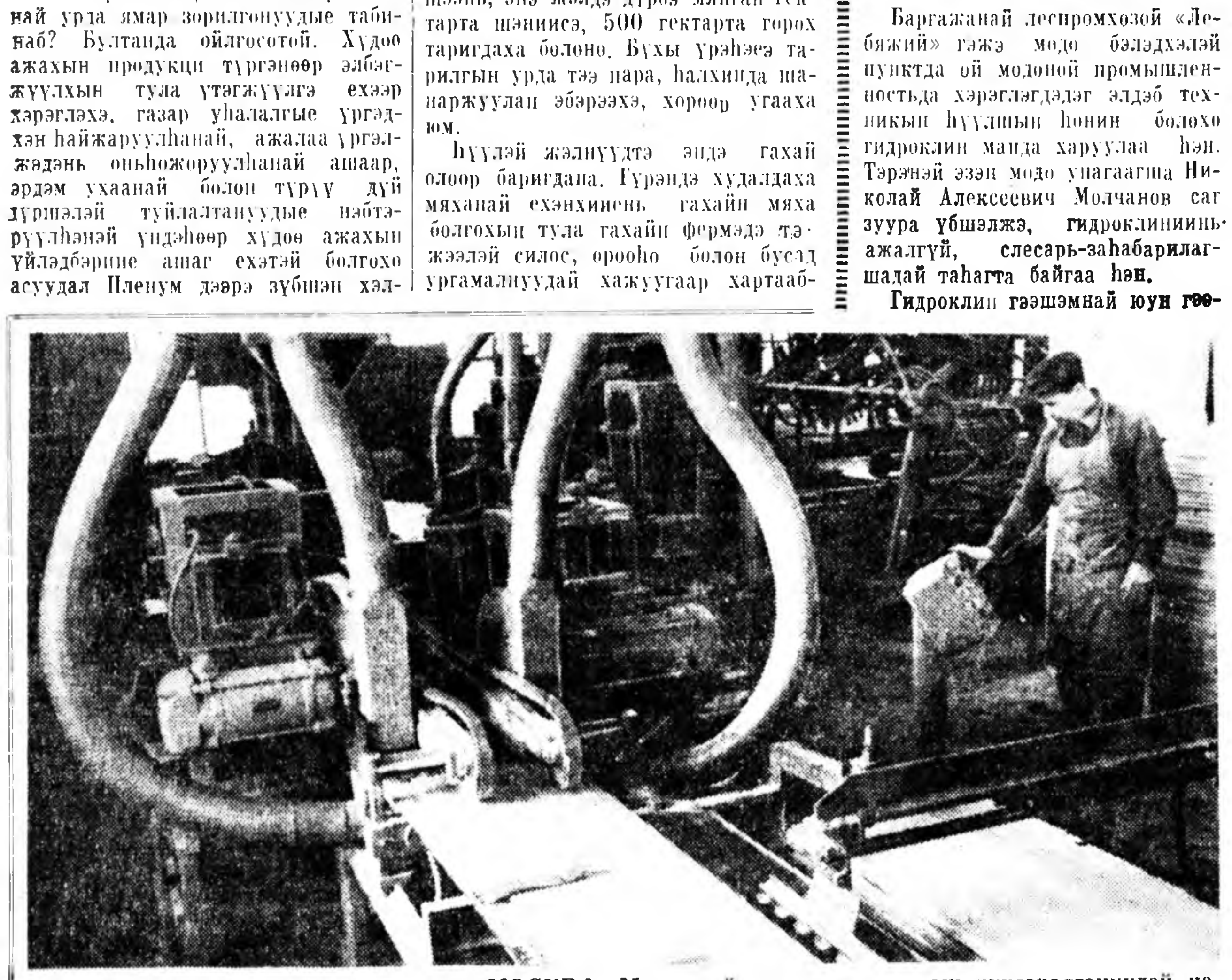
Теэд юу хэхээр бэ? Мүнөө манай Хэжэнгын совхозой гурбадахи отделенидэ мал ажал дээрэ ехэнхинь залуушуул хүдэлдэг. Һүүлэй үедэ хонин ажалда бүришье олон хүн хүдэлдэг болонхой. Тиигэбшье тэдэнэр ажалдаа үшөөл дүршөөгүй ха юм. Хонин ажалда зоотехническэ, ветеринарна заабаринууд үргэнөөр хэрэглэгдэхэ ёһотой. Тиимэһээ энэ эрилтые бэелүүлхын тула хонишодой дунда зооветеринарна һуралсал эмхидхээ һаа һайн байгаа.

Иимэ һуралсалда элсүүлэгдэбэл, хонишод ажалаа зүбөөр эмхидхэдэг болохоһоо гадна, түрүүшүүлэй дүй дүршэл шудалха бшуу. Олон жэлдэ хүдэлжэ ажалай дүршэл ехэтэй болоһон малшад манай бригададашье олон. Жэшээлхэдэ, Шоён-Еши Цыбжитов, Рыбдыл Базаров гэгшэд үни удаан хонишоноор ябаа. Ёһотойл ажалша хүнүүд гээшэ.

Мүнөө үедэ хонишод машина зэмсэгүүдэй хүсөөр ажалаа эрхилдэг болонхой. Гэбэшье энэ талаар дутагдалнууд олон. Юуб гэхэдэ, баһал иимэ һуралсал эмхидхэгдэхэ, мүнөө үеын техникэ зэмсэгүүдэй туйлалтанууд малшадта ойлгуулагдаха, ажал дээрэнь хэрэглэгдэхэ байгаа.

Ц. Тогтохоев.
хүдөө бэшэгшэ.

Хори.

МОСКВА. Москвагай модо дархалалгын түхеэрэлгэнүүдэй научно-шэнжэлэлгын институт модо болбосоруулдаг промышленностьда хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүд болон машинануудые ухаалан зохёодог юм. Мебелиин хабтагар детальнуудые мүлин заһажа гаргадаг автоматическа лини институдай туршалгын цех соо һаяхан бүтээгдээ. Зураг дээрэ: оператор Г. Ф. Чученков шэнэ лини дээрэ мебелиин хабтагар хубинуудые мүлин заһажа байна.

Ашатай, туһатайшье хэрэгсэл

Баргажанай леспромхозой «Лебяжий» гэжэ модо бэлэдхэлэй пунктда ой модоной промышленностьда хэрэглэгдэдэг элдэб техникын һүүлшын һонин болохо гидроклин манда харуулаа һэн. Тэрэнэй эзэн модо унагаагша Николай Алексеевич Молчанов саг зуура **үбшэлжэ, гидроклиниинь ажалгүй, слесарь-заһабарилагшадай таһагта байгаа һэн.**

Гидроклин гээшэмнай юун гээшэб, хаана хайшан гэжэ хэрэглэгдэдэг юм? Энээниие гүйсэдөөр ойлгохын тула модо отололгые һанаад, нюдэндөө хараад үзэгты. Модо унагаагша өөрынгөө туһалагшатай модоной хажууда ошоод, дороһоонь хюрөөдэжэ **эхилнэ. Энэ** үедэ нүхэрынь ута **гэгшын тулгуур** баринхай, модоёо **унагааха газар** тээшэнь түлхижэ **мэдэнэ. Теэд** ямаршье хүсэтэй **хүдэлмэришэн** томо аад нэгэ бага **найганхай модо** нүгөө тээшэнь түлхин унагаажа шадахагүй юм. Харин гидроклин (оньһон аргаар хүдэлдэг шаантаг хэрэглэбэл, ямаршье модо хайшаншье харуулан унагааха арга олгоно бшуу. Тиимэһээ гидроклин гээшэмнай модошодой ёһотойл механическа туһалагша болоно.

Хэдэн гидроклинай Баргажанай леспромхоздо асарагдахада хэн энээгээр хүдэлхэнь гээшэб гэһэн асуудал гараа бэлэй.

— Би туршаад үзэһүүб,—гэжэ бага комплексно бригадын бригадир Николай Алексеевич Молчанов дурадхаһан юм.

Тиигэжэ гидроклин ашаглаха аргатай һайса танилсаһанайнгаа һүүлээр нүхэр Молчанов тэрээнээ ажал дээрээ хэрэглэжэ эхилбэ.

Түрүүшын үдэрнүүдтэ аюулгүйе сахиха талаар инженер Бухольцев, пунктын начальник Мясников гэгшэд туһалаа. Хоёр-гурбан үдэрэй үедэ тухашархы, зобохошье саг үзэгдөө. Тиибэ, ябашье шэнэ зэмсэгээ һайса шудалжа, тэрээгээрээ шууд хүдэлжэ ороһон байна.

Һүүлээрнь нүхэр Молчановай гидроклин хэрэглэжэ хүдэлхыень харахаяа «Забайкаллес» комбинатай, совнархозой, бусадшье леспромхозуудай түлөөлэгшэд иишэ ябадаг болоо һэн. Мүн нүхэдыншье ходол хаража байгаа гээшэ. Зохид һайн лэ байна гэжэ хэлсээд, һайшаагаад тарадаг, аян замдаа мордодог һэн.

Теэд гидроклин мүнөө болотор хаанашье хэрэглэгдэнэгүй, гансахан лэ нүхэр Молчановай бригадада. Юундэ, ямар шалтагаанаар гидроклин республикын бусад леспромхозуудай бага комплексно бригадануудаар хэрэглэгдэнэгүйб?

Энэ асуудалдаа тодорхой харюу нүхэр Молчановтай уулзажа хөөрэлдэхэдөө абабабди.

— Би наймаан жэлэй туршада модо отолжо байнаб. Гидроклин хэрэглэн ажаллахадам хүндэ байдаг һаань, би сэхэ арсаха һэм. Теэд тиимэ бэшэ ха юм,—гэжэ Николай Алексеевич хөөрэнэ.— Гидроклин хэрэглэжэ хүдэлхэдөө ямаршье сагта — үбэл зунгүй, һалхитай һалхигүй гэнгүй модо отолжо болохо юм. Ямарханшье томо, найганги модо һанаһан тээшээл унагаахаш. Харин ямаршье шадалтай туһалагшатай һаа, иигэжэ ажаллажа шадахагүйт. Модо отологшодто ондоо юун хэрэгтэйб. Миниин һанахада юуншье хэрэггүй. Таатай, зохид, аюулгүй, хүдэлжэл мэдэ...

—Совнархозой, «Забайкаллес» комбинадай түлөөлэгшэд ерэхэдээ элдэб орёо бэрхэ даабари үгөөд үзэдэг һэн. Дүүргэгдээд лэ байгаа гээшэ.

— Заримашуул гидроклин үбэлэй сагта хэрэглэхын аргагүй гэжэ хэлсэдэг. Энээн тушаа та юун гэжэ һананат?

— Иимэ хөөрэлдөөн баримтагүй хөөрэлдөөн болоно. Би үбэлдөөшье, зундаашье гидроклинаар хүдэлөөд байна ха юмбиб.

— Теэд юундэ бусад газарта гидроклин хэрэглэгдэнэгүйб гэжэ һананат?

— Энээн тушаа би нэгэтэ бэшэ бодолгото болоһон байхаб. Миниин һанахада олонхи нүхэднай миин лэ айна гээшэ ха. Юун болохо һэм гэжэ һанана. Энэншье ойлгосотой бшуу. Анханда гар хюрөөгэй орондо электрохюрөө хэрэглэхэ болоходо иимэ юумэн болоо һэн. Һүүлдэ электрохюрөөгэй орондо бензинээр хүдэлдэг «Дружба» хюрөөдэ ороходоо заримашуул баһал дурагүйдөө бэлэй. Мүнөөшье тиимэ юумэ болжо байна бэшэ гү гэжэ һанагдана.

Николай Алексеевичэй хэлээшэнь юрэнхыдөө зүб байха. Гэбэшье гидроклин үргэнөөр хэрэглэхэ тушаа леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй анхаралаа мүнөө болотор табидаггүй, ... тушаа зохихо хэмжээ абадаг... байһаниинь гайхалтай.

Гадна гидроклин хэрэглэл... экономическа талаараа аша... ехэтэй гэжэ тоо баримтан... гэршэлнэ. Жэшээлхэдэ, бага к...плексно бригадада мүнөө та... хүн хүдэлнэ. Гидроклин хэрэг...бэл, нэгэ хүдэлмэришэниие ...лөөлжэ, ондоо ажалда эльгээ... арга олдоно. Мүн хүдэлмэри...дэй салин эрид дээшэлнэ.

Нүхэд Молчанов, Васил... гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг ... комплексно бригадануудай ноя...һарын дүн эндэ дурдамаар. ...хэр Молчановай бригадын... гидроклин хэрэглэжэ, 1206 ку...метр модо бэлдээ. Хүдэлмэри... бүхэнэй комплексно бүтээсэ ...төө 15,1 кубометр боложо, ...лөөһэниинь 6 түхэриг 10 ...гэдэ хүрэбэ. Харин табан хүн... бүридэһэн нүхэр Васил... бригадынхид 1056 кубометр ...даһэн байха. Нэгэ хүдэлмэри... дээрэ абажа үзэхэдэ үдэртөө ... кубометр бэлдэгдэжэ, хүн бү... 4 түхэриг 35 мүнгэ олоһон бо...но. Тад ондоо эрхэ байдал. Ги...роклин хэрэглэһэнэй аша ... элеэр харагдана ха юм.

Леспромхозуудай хүтэлбэри...шэд гидроклин хэрэглэдэг бол... тушаа зохихо хэмжээнүүдые ... ха бэзэ гэжэ һанагдана.

В. Аврамов...
манай кор...

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной февралиин 20.

Һүүлшын шата

…алай юрын үдэр.

…стерскойн үндэр байшангай …хи дабхарта гарахада, «Социа…галга» гэһэн томо гаршагтай …ан самбар дээрэ хадаатай. Ха…арнь гараһан хүн эндэ юун … бэшээтэй байһаниие обёорхо… байха. Дууһан уншаашьегүй …зарим үгэнүүдыень мүрлэебди.

…Трактор заһабарилха жэлэйн … түсэб 1964 оной февралиин …-да дүүргэхэ;

…Машина зэмсэгүүдээ шанар…гаар заһабарилха. Хүдэлмэри… голодоһо гаргахагүй;

…гань ехэ аад, ямараар бэелүү…ээ? Эгээл энээнһээ репортаж…жилнэ. Мастерскойе даагша …ей Степанович Мокроусов за…лгын цех соогуур ябажа, …адтаа үдэрэйнь даабари үгэ…ол. бидэнтэй хөөрэлдэжэ байна. …Трактор заһабарилгаар түсэ…эр бэелүүлжэ байнабта,— гэ…түрүүшымнай асуудалда Алек…тепанович иигэжэ харюусаба: …Жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ ду…ди. Мүнөө һүүлшымнай трак…уд заһабарилгада оронхой.

…Хэды трактор заһабарилгаһаа …?

…62 трактор. Тэдэнэй 35-иинь …хэн заһагданхай. Февралиин …атэр гэхэ гү, али Совет Ар…үдэр болотор үшөө 10 трак…һабарилбал, үгэдөө хүрэхэ …ди. Тобшоор хэлэбэл, һүүл…э шатые дабажа байнабди. … удахагүй тарилга!

…рай тарилга! Баян ургасын …ндэһээ табигдахань ха юм. … механизаторнууд ажахынгаа …ухала кампанииие бэлэдхэл ехэ…р уггабал, баян ургаса аба…жэбтай. Иимэл хадань, Ивал…ршалгын-үйлэдбэриин ажахын …изаторнууд трактор болон хү…ахын зэр зэмсэгүүдээ шанар…айгаар, түргөөр лэ заһабарил…ойноһоо анхарна гээшэл!

…астерскойн ехэ цех. Үүдэ …ор шэхэ дүлиирмэ абяан со… … Түмэрэй түерөөн, алха бал…хангираан соогуур алхалан ябахада, нэрээшье ехэ хүдэлмэриин бүтэжэ байһан һанаанда ороно. Заһабарилгын узелнуудаар ажалай дүй дүршэлтэй хүнүүд, шадабаритай залуушуулшье олон. Цехэй нэгэ таһалгада ороод, үнинэй механизатор, слесарь Африкан Илларионович Бурковай гарые барин золгобобди.

— Мүнөө ямар захилнуудые дүүргэжэ байнабта,— гээд, нүхэр Бурковһаа асуухадамнай:

— Трактор, машинануудай элдэб детальнуудые заһажа байдагбди,— гэжэ харюусаба. Тэрэнэй шадаха мэдэхэгүй юумэниинышье үгы тооной. Шадабаритай бэрхэ хадань, Африкан Илларионовичто «Коммунис ажалай ударник» гэһэн нэрэ соло хүртүүлээ юм...

Мотоор заһабарилдаг узел соо хэдэн мотоорнууд зэргэлүүлэн табяатай. Хажуудань байһан, бэеэр үндэр хүн:

— Мүнөө нэгэ мотоор бэлэн болгообди. Туршалгада ябуулхамнай гү?— гээд, мастерскойе даагша нүхэр Мокроусовта мэдээсэнэ. Энэмнай баһал арба холо гаран жэлдэ ажаллажа байһан механизатор-слесарь Виктор Яковлевич Титов гээшэ. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг узел даабаряа үдэр бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ.

— Нёдондо узелдамнай 6 хүн ажалладаг һэн. Мүнөө жэлдэ 4 хүн ажаллан, бүхы хүдэлмэреэ хэжэ урдеэд байнабди. Ажалнай бүтээсэтэйгээр эмхидхэгдэдэг болоо,— гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Ажалаараа үльгэр жэшээ харуулжа байдаг хүнүүдые тоолоо һаа, үшөө олон. Тусхайлхада, коммунис ажалай ударник, токарь Б. Ринчинов, механизаторнууд Ринчин Эрдынеев, Эрдэни Добчинов, Цырен Очиров гэгшэд заһабарилгын үедэ магтаалтайгаар ажаллана.

Тарилгын зэр зэмсэгүүдэй заһабарилгашье удаарнагүй. Туршалгын ажахын 1-дэхи отделениин механик Дондок Доржиев энэдэхи механизаторнуудайнгаа ямараар ажаллажа байһан тушаа хөөрөө. Тарилгын үедэ хэрэглэгдэхэ анзаһан, борной, культиватор гэхэ мэтэ энэ отделенидэ булта тооной заһабарилагдажа дүүрэнхэй.

— Хабарай тарилгада хам орохо сагнай ойртонхой. Ажалнай маанадһаа боложо һаатахагүй,—гэжэ отделениин механик нүхэр Доржиев мэдүүлнэ.

Ивалгын механизаторнууд ямар нэгэн ехэ хүдэлмэри уггахаяа байна. Һанахадашни:

«Трактор агтын ханхинаан
Тала гүбөөе зэдэлүүлнэ»—гэһэн буряад дуунай хүгжэмэй ирагуу гоёор татагдаха сагай бүришье ойртоод байһан шэнги. Эндэхид бэеэ зэһэнхэй. Хүдэр шираг механизаторнуудай хүсэ шадалаар заһабарилагдажа бэлэн болоһон трактор, машинануудынь ээдэйнгээ эршэ хүсые туршахаяа, ирагуу хонгёо дуунуудайнь аялгые шагнахаяа байһандал, мастерскойн харша дотор зэлэ татан жэрылдэнэ.

Энэнь хабарай хүдэлмэриин урда тээхи шата. Һүүлшын шата... Тиигээд ехэ хүдэлмэриин эхин!

Т. ГАРМАЕВ,
манай тусхай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Заһабарилагдажа бэлэн болоһон тракторнууд. 2. Слесарь А. И. Бурков.
Фотонь авторай.

Залуу хүгжэмшэдтэ— халуун анхарал

РСФСР-эй композиторнуудай секретариадай нүүдэл заседаниие угтуулан

Улаан-Үдэһөө Москвагай нилээд холонь, хэдэн мянгаад модо болодогынь мэдээжэ. Теэд, мүнөө сагай хэмжээгээр энэ зайнмнай тиимэшье ехэ гэжэ тоологдохоёо болишоһониинь элитэ. Үглөөгүүр Улаан-Үдэдэ һэриһэн хүмнай гоёлойнгоо хубсаһа хунар үмдөөд, харгынгаа чемодан бариад гарабал, тэрэ үдэртөө ниислэл хото Москва хүрөөд, Ехэ театрта Вано Мураделиин шэнэ оперо гү, али опереттын театрта Дмитрий Шостаковичой «Москва-Черемушки» гэһэн хүгжэмтэ шог зүжэг хаража һууха аргатай бшуу. Харин тиимшэ бү яарая яахадааб гэхэдэ, энэ февраль һарын һүүлшын үдэр. мүн мартын түрүүшын үдэрнүүд манай хотодо юрэ бусын үдэрнүүд болохонь бшуу. Бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ Москва хотымнай хэдэн хүгжэмшэд Улаан-Үдымнай хүндэтэ айлшад боложо, РСФСР-эй композиторнуудай холбооной нүүдэл заседани үнгэргэхэнь. Энэ ушарай гүн ехэ удха шанартайнь арсашагүй. Нэн түрүүн, Буряад ороноймнай мэргэжэһэн хүгжэмэй урган һалбаржа, Федерациингаа бусад арадуудай хүгжэмэй культуратай нэгэ жагсаалда жагсаһые энэ ушар тобойсо гэршэлнэ ха юм.

Үнэхөөрөөшье һүүлэй хэдэн жэлнүүдтэ манай буряад хүгжэмэй дэбжэлтэ нилээд ехэ. Хэрбээ оройдоо таба-зургаан жэлэй саада тээ ахамад композиторнууд Б. Ямпилов, Д. Аюшеев, Ж. Батуев гэгшэд урдаа хараха хүгжэмшэднай гэжэ тоологдодог һаань, харин мүнөө хэды олон залуу, бэлигтэй, нэрэ солотойшье композиторнуудые нэрлэжэ болохоор бэ?! Радиошье шагныт, тэдэнэйл бэшэһэн шэнэ шэнэ дуунууд арад зоной захилаар шэхэнэй шэмэг боложо шэнхинэн зэдэлнэ бэшэ аал? Чингис Павловай баян аялгатай «Сэлэнгын баруун тээ», «Дугардаан», Д. Яхунаевай ирагуу зөөлэн «Хандамаа», Б. Балдаковой огсом аад, жэнхэни ая дагууһан «Һуниин харанхы», Ким Раднаевай солгёон «Хабарай дуун», Базар Цырендашиевай сээжэ зүрхэ доһолуулма «Байгал», А. Поповой, Т. Карповай, Ю. Эрдынеевэй шэнэ дуунууд хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ баяр баясхалан түрүүлжэ, ажабайдалайнь харгы замай хани болон ханхинадаг бэшэ гү?! Эдэнэй бэшэһэн дуунууд хоёр дахин тусхай ном согсолбори болгогдон хэблэгдээд, номой магазинай таһаг дээрэ тооһон тортогто даруулжа хэбтээ гэжэ үгы. Эдэ эхилэн бэшэжэ байһан гэхэ гү, али самодеятельнэ композиторнууд тухай юундэ тодорхойгоор тогтогдобоб гэхэдэ, болохоёо байгаа үргэн ехэ, үндэр зорилгото суглаан дээрэ РСФСР-эй композиторнууд, манай ород нүхэд гансашье мэргэжэһэн композиторнуудаймнай (тэдэмнай олон бэшэ бшуу) зохёолнуудые шагнажа үзөөд, сэгнэлтэ югынь үгөөд, зүбшэл туһа хүргөөд болишохо, һөөргөө мордошохо бэшэ, харин тэдэ дээрэ дүрсагдагша залуу композиторнуудай зохёолнуудые һайса шалган хаража үзэхэ, мэргэжэлээ дээшэлүүлгэдэнь бодото туһаламжа узүүлхэ бэзэ гэжэ һананабди. Иимэ анхарал, туһаламжа манай буряад хүгжэмэй саашанхи хүгжэлтэдэ һайшаалта нүлөө үзүүлхэ байһаниинь дамжаггүй. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, залуу хүгжэмшэдтэ анхарал, халуун анхарал хандуулыт гэхэ байнаб. Энэ зорилгоор манай Буряадай композиторнуудай союзай дэргэдэ тусхай творческо бүлгэм эмхидхэбэл, бүришье ашаг туһатай байха һэн. Өөрөө хүгжэм бэшэхэ талаар оролдолго гаргадаг хүм. Жэшээлхэдэ, «Хүршымнай басаган», «Хаанхинайл бэ?» гэһэн дуунуудни яһала хүн зондо һайшаагдаа хэбэртэйгшэ. Хүдөө нютагаар ябахада, дуулажа үгыт гээд гуйдаг байна. Гэбэшье би хүсэд мэргэжэлгүйб, гол тулэб зүрхэнэйнгөө уряагаар, баалалтаар хүгжэм бэшэнэб гэжэ сэхынь хэлэхэ ушартайб. Тиимэһээ творческо бүлгэм эмхидхэгдэһэй гэжэ юрөөхэ байнаб.

Би һүүлэй үедэ, илангаяа РСФСР-эй композиторнуудай секретариадай нүүдэл заседани түрэл хото—Улаан-Үдэдэмнай нээгдэхэнь гэжэ мэдэхэдээ, хэдэн шэнэ дуунуудые бэшээб. Дамба Жалсараевай үгэдэ «Эхэ тухай дуун», хоёр хүбүүдэй дуулаха «Һамгагүй» гэһэн шог ёгто дуу түгэсхөөб, мүн арадаймнай ухаанһаа шэргэшэгүй мүндэлжэ байдаг шэнэ шэнэ хэдэн аялга суглуулан бэшэжэ абанхайб. Эдэ дуунуудни һаяын үдэрнүүдтэ радиогоор дамжуулагдаха юм. Энэ хадаа ехэ суглаанай үмэнэ табиха минии хубита болоно.

Манай буряадай хүгжэмэй саашанхи хүгжэлтын нэгэ шухала шата нээхэ РСФСР-эй композиторнуудай холбооной нүүдэл заседаниин ажал хүдэлмэридэ али болохо амжалта хүсэхэ зуураа, айлшадаа уридшалан амаршалнаб.

Д-Д. Жалсараев,
Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын театрай артист.

Комсомольск-на-Амуре городой дүтэхэнэ Солнечный гэжэ шэнэ городой барилга эхилбэ. Орондоо эгээн хямда сэнтэй хара туулга эндэ абадаг болохо юм. Комсомольск городой барилгада хабаадалсаһан хүнүүд энэ городые барилсана. Барилгын училищинуудые дүүргэжэ эндэ ерэһэн хүбүүд, басагад тэдэнэртэй хамта хүдэлэлсэнэ. Жэлэй саада тээ нанай яһанай хүбүүн Михаил Самар энэ барилгада ерээ юм. Тэрэнэй эсэгэнь, үбгэ эсэгэнь уг угсаата загаһашад, ангуушад байһан. Харин энэ хүбүүн барилгашан боложо, каменщигуудай эрхим бригадые хүтэлбэрилжэ байна. Зураг дээрэ: бригадир Михаил Самар.

ТАСС-ай фотохронико.

ЦЕХ СОО ТҮРЭҺЭН ШҮЛЭГҮҮД

«Байгалай һэбшээн» гэжэ уянгын шүлэгүүдэй номой автор залуу поэт Владимир Петонов түрэл бирядайнгаа «дээдэ түрэлтэ хүдэлмэришэн ангитай» дүтэ танилсахын зорилгоор «Электромашина» завод ошожо, тэндэ саг зуурын ажалда оронхой. Һаяхан В. Петонов цех соо хүдэлхэ үедөө бэшэһэн шэнэ шүлэгүүдээ манай редакцида асаржа үгөө. Тэдэнэйнь хоёрые уншагшадайнгаа анхаралда табихамнай.

Владимир ПЕТОНОВ

Бултанай түрэл

Үглөөгүүр маниие энеэбхилэн
угтадаг.
Үүдээ хүйтэндэшье дэлижэ
үгэдэг.
Бултыемнай шэг шарайгаарнай
танидаг.
Тиигэбэшье пропускоёо харуула
гэдэг.

— Болиита, Ивановна, пропуск
эрихээ,
Бултыемнай һайн танина ха
юмта даа. —
Хэлэнэбди иигэжэ хожомдожо
ябахадаа,
Хармаандаа орохоо залхуурижа
заримдаа.

Буряадуудые түргэдхэдэг
буряадаар: «Бушуу!»,
Бусадта:—«Давай, давай!
Түргэнөөр!»
Хэндэшье: «Ши»,—гэжэ
хандадаг бүтүү.
Хэмшээрхэхэ гэжэ мэдэдэггүй
юрэдөө.

Эдир залууһаан гансаараа
үлэнхэй,
Эрьежэ бусаагүй үбгэниинь
дайнһаа.
Бүлэ-шүлэшьегүй—заводтоол
хүдэлэнхэй,
Баарһан Ивановна үтэлшоод
байн даа.

Хүхэхэн нюдэдтэнь уйдхарш
түрэдэг,
Хүнэй золдо атаархаадш үзэдэг.
Хэзээш зүрхэндэнь нүхэрэйнь
һүүдэр.

Хэзээ сэдьхэлэйнь огторгой
сэлмэхэб?!

Залуухан басагадые шэртэжэ—
илдамаар,
Халуухан харасаараа үдэшэдэг
хододоо.

Түрэл садан болоһон заводтоо
Тэрэ мээхэй болонгүй яахаб
даа.

Шудхалгын цех соо

**Шудхалгын цех соо хододоо
халуун.
Шууяатай, нэрьеэтэй.
Ажал бусална.
Хүдэр бэетэй хүбүүд бушуу
Хүнэгөөр, наадаһандал,
Түмэр шудхана.**

**Элеэндэл ууралаар
Дүлэтэнэ түмэр.
Эндэ
Түмэр бусална,
Эдеэшэнэ.
Опока-тагшанууд худар хэжэ,
Омогтой хүбүүд
Эндэ зэргэшэнэ.**

**Шадамар кулинартал —
Дуран соогоо —
Шудхажа,
Түмэрые тэдэнэр зөөлэнэ.
Хайлаһан булад һүндэл
гоожоод,
Хамаг маягтай боложо дүүенэ,**

**Шудхалгын цех.
Халуун цех.
Шэрэмдэл адли ажалыньш,
Хүнүүдыньш.
Шудхагшад —
Үйлэдбэриин бурхад эсэтэрээ
Шудхана, шудхана зүрхэ
сэдьхэлээрээ...**

Түрэл орон доторнай

НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГОЙ ЛЕНИНЭЙ МУЗЕЙ

Буряадай Агын национальна округтохи Владимир Ильич Ленинэй нэрэмжэтэ музей нэгэдэхи жэлэйнгээ ой тэмдэглэбэ. Мүнөө үедэ музейдэ 1000 гаран экспонадууд бии. Тэдэнэй тоодо Москвагай Революциин музейн эльгээһэн вождиин соратнигуудай шухаг фотографинууд, мэдээжэ совет скульпторнуудай хүдэлмэринүүд бии. Шэтын областиин зарим уран зураашад Ленидэ зорюулһан зурагуудые музейн захилаар дүүргэжэ байнхай. Музейн дэргэдэ экскурсоводуудай һургуули эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ багшанарай училищиин 60 һурагшад һурана.

ТҮРҮҮШЫН ФАКУЛЬТЕТ

Каракуль үсхэбэрилгын Советскэ Союздахи түрүүшын факультет Самаркандын хүдөө ажахын институдта нээгдэбэ. Каракуль хонидые үсхэбэрилхэ, тэрэнэй арһые элдүүрилхэ мэргэжэлтэд эндэ һуража байна. Каракуль хони үсхэбэрилгын Бүхэсоюзна эрдэм-шэнжэлэлгын институдай научна хүдэлмэрилэгшэд эндэ багшалалсана.

АЖАЛШАДАЙ АМАРХА ХЭРЭГТЭ МИЛЛИОН ТҮХЭРИГ ГАРГАШАЛАГДАХА

Буряадай АССР-эй ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй, тэдэнэй үхибүүдэй амаралта эмхидхэхэ хэрэгтэ 1964 ондо миллион түхэриг гаргашалагдаха. Курорт, санатори, амаралтын гэрнүүд болон пионерлагерьнуудта хүнүүдэй амархын тула энэ мүнгэндэнь путёвконууд абтаха. Нёдондо жэлдэ модошод соцстрахай мүнгэ зөөреэр 2000 путевко абаһан юм.

«ЗЛАТОВЛАСКА» ГЭЖЭ ПЬЕСЭ ЭРХҮҮДЭ ХАРУУЛАГДАНА

Чехословакиин драматург Иозеф Кайнарай «Златовласка» гэжэ пьесые Эрхүүгэй куколнуудай театр харуулна. Тус пьесэ Зүүн Сибирьтэ харуулагдаһан Чехословакиин драматургнуудай түрүүшын пьесэ бэшэ юм. Блажегай «Щедрый вечер», «Третье желание», Кундерай «Хранители ключей» гэжэ драма Эрхүүгэй болон шахтёрнуудай Черемхово городой театрнуудта табигдажа, ехэ халуунаар угтагдаа.

СИБИРИИН НАРЗАН

Красноярска хизаарай урда зүгтэ Кожаново тосхоной дэргэдэ углекислэ минеральна уһатай газар олдобо. Энэ уһанай составынь Кисловодскын нарзанда адлишуу юм. Кожановода олдоһон минеральна уһануудай хажууда томо санатори, минеральна уһануудай завод барижа болохо гэжэ Красноярскын геологоуправлениин геологуудай таһагай начальник Валентин Барков АПН-эй корреспондентдэ мэдээсэбэ.

УРАН ЗОХЁОЛШОД КОЛХОЗНИГУУДТА АЙЛШАЛБА

Чувашиин уран зохёолшод Петр Хузангай, Леонид Агаков, Георгий Ефимов болон Александра Лазарева «Знамя труда» гэжэ хүдөө ажахын артелиин ажалшадтай уулзаба. Чувашиин уран зохёолшодой Союзай харюусалгата секретарь поэт Георгий Ефимов Чувашиин литературын хүгжэлтэ тухай хөөрэжэ үгөө. Чуваш арадай поэт Петр Хузангай Кубада аяншалһан тухайгаа хэлэжэ үгэбэ. «Родная Волга» альманахай главна редактор Леонид Агаков журналай 1964 оной түсэбтэй колхознигуудые танилсуулаа.

ШЭНЭ ДАЛАЙНУУДТА ЗАГАҺАД ҮСХЭБЭРИЛЭГДЭХЭ

Енисей, Ангара, Хантайка мүрэнүүд дээрэ асари ехэ гидростанцинуудай баригдахада бии болоһон Братска болон бусад сөөрэмүүдтэ хилмэ, сатаан загаһан болон бусад үнэтэ загаһад үсхэбэрилэгдэдэг болохо Загаһанай ажахын эрдэм-шэнжэлэлгын институдай Красноярска отделенидэ хүдэлмэрилдэг профессор Антон Подлесный АПН-эй корреспондентдэ иигэжэ мэдээсэбэ:

— Холын хойто зүгэй сөөрэмүүдэй загаһад урда зүг тээшэ «абаашагдаха» юм. Ужур городто дүтэхэнэ оршодог загаһанай тусхай заводто иимэ загаһануудай түрьһэ үсхэбэрилжэ туршаһан юм. Тиихэдээ жараахайнуудынь Холын хойто зүгэйхидэ орходоо гурба дахин түргэнөөр ехэ болодог байба. Братска сөөрэмдэ энэ жэлдэ загаһан асарагдаха. Сибирьтэ бии боложо байһан шэнэ далайнуудта бултандань хүрэхөөр жараахайнууд үсхэбэрилэгдэдэг болохо.

(АПН).

…ан-Үдын «Труд» гэжэ оёдо… фабрика январь һарынгаа …рние болзорһоонь урид …ээд, февралиинхяа баһал …алхаар тэмсэнэ. Фабрикын …й оёдог цех хүн зоной захил…даг юм. Энэ цехэй малгай … Алла Поповагай хүдэлмэ…захилшад, илангаяа эхэнэр… ехэл һайшаадаг байна. Ал…опова коммунис ажалай …нгай хүндэтэ нэрэ зэргын … тэмсэн, халаан бүриингоо …и үлүүлэн дүүргэнэ. Зураг … А. Попова ажалдаа.

А. Мантаевай фото.

Москвагай туршалгын …ургуулиһаа репортаж

Наһыень хараада абангүй...

…инии ошожо үзэһэн Москва… 544-дэхи һургуулиие тур…гын һургуули гэжэ нэрлэ… Бэшэ һургуулинуудһаа тэрэ …өрээ илгардаг бэ? Юугээрээб …ээ, 4-дэхи класcһаа эхилжэ, …хойлбол—10—11 наһатай…ь хойшо үхибүүдтэ «ехэшүү… эрилтэнүүдые табидаг: тэ…дэ этигэн найдадаг байба.

…ахашье замхангүй, нэгэ жэг… хүүеһэн хүнхинэһэн һур…итай хоёрдохи дабхарһаань …жэ танилсабаб. Эндэ оёдолой, …ническа, дархашуулай мас…ойнууд үзэгдэбэ. Эндэ ажал … хэгдэдэг байба. Юрын һур…инуудайхидал, неделидээ … дахин бэшэ, харин үдэр бү… хоёр час соо үхибүүд ажал хэ… юм.

…олоодохи классай басагадай …ладаг оёдолой цех соо оро… ханадань иимэ сааһан ха…тай байба: «Хүнжэлэй гадар …0 хэһэг. Нудуушхын гадар— … хэһэг». Ойлгон гэхэдэмнай, …ь цехэй һара соо бүтээхэ даалгабари байба. Үшөө скобко соо иигэжэ бэшээтэй: гүрэнэй универсальна магазинай захил.

Тиимэ болохолоороо, 13 наһатай басагадай бүтээһэн юумэ Москвагай эгээн томо ехэ магазинуудай нэгэндэ худалдаанда табигдаха байба ха юм. Советскэ часынуудые багсалан хэжэ, хилын саана ябуулдаг хайрсагуудые хүбүүдынь мастерскойнууд соогоо дархалдаг гэжэ һүүлдэнь би мэдэбэб. Часай завод энэ захилые һургуулида дуратайгаар даалгадаг юм.

Урдань үхибүүдэй урлажа дархалжа олоһон мүнгые түрэлхидынь абадаг байһан. Харин мүнөө класс бүхэниинь банкда өөһэдын счет нээнхэй. Классай советэй шиидхэбэреэр энэ мүнгөөрөө ном, киногой билет абадаг, үгышье һаа, ехээр хэрэглэһэн хэн нэгэн үхибүүндэ туһаламжа үзүүлжэ гаргашалдаг. Гэбэшье энэ мүнгэниинь зун болотор байлгагдадаг юм. Иигэжэ класс бүхэниинь Ураал, Крым болон Кавказаар аяншалгада ябаһан байна.

Энэ һургуулиин хүбүүдтэ жаяг журам сахилгые өөһэдтэнь даалгаданхай. Һурагшадай совет үхибүүдэй дневнигүүдтэ журам ямараар сахиһыень харуулһан сэгнэлтэ табидаг. Баһа классай совет һуралсалай жэлэй дүүрэхэдэ һурагша бүхэндэ характеристикэ бэшэдэг.

Үшөө хэлэбэл, захиргаанай дээдэ шата болохо һургуулиин совет һурагшадые һургуулиһаань гаргаха эрхэтэй. Иимэшье ушарнууд болоо һэн. Хэрбээ советэй эсэслэн шиидхээ һаань, педсовет тэрэниие хубилгажа шадахагүй юм.

Тус һургуулида багша хүн нэн түрүүн һурагшад шэнги байха ёһотой, нэгэл коллективэй гэшүүн ха юм. Тиигээд һүүлээрнь хүмүүжүүлэгшэ, мэргэжэлтэ, багша байһанаа харуулха зэргэтэй. Һургуулиин һурагшадай советэй түрүүлэгшэ шиидхэхы дуунай эрхэтэйгээр педсоветдэ хабаадалсадаг. Үшөө хэлэбэл тэрэ хадаа зарим багшанарай дутуу дундые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсажа шадаха байдаг.

Эхин классуудай багшанарай үбдэбэлнь, тэндэ аха классуудай һурагшад хэшээл үнгэргэдэг. Дүтэ хүртэшэгүй гэжэ һанамаар ехэшүүлэй ажал хэрэгтэ үхибүүдые хабаадуулга тон ехэ удха шанартай болоно.

Тиин юрэдөө иимэ асуудал гаража ерэнэ. «Теэд яалтай гээшэб, багшын заншалта болоһон нэрэ хүндэ—һургуулида багшалалгын үндэһэ һуури энэ ушарта хайшаа болоһдоноб?»

Багшынгаа урдаһаа бүдүүлиг зан гаргаһанайнь түлөө нэгэ һурагшые үетэн нүхэдэйнь һургуулиһаа гаргаһан тухай намда хөөрөө һэн. Багшань энэ гэмтэй хүбүүе хүлисэхөөр бэлэн байгаа. Юрэдөө багша хүн энээнһээ ехэ нэрэ хүндэ тухай һанаашалжа шадаха аал?

Иигэжэ һургуулида шэнэ түхэлэй хүн хүмүүжэн ургана. Һурагша бэшэ, харин хүн. Һургуулиин бэеэ дааһан захиргаанай уг зорилгонь энэл юм. Мүн энэ хадаа директор Эдуард Косташкинай эгээн ехэ омогорхолынь болоно.

—Энэ хүн ажалша бэрхэ,—гэжэ директор хэлэнэ. Тэрэ хододоо уг зорилготой байдаг—юун шухалаб, хэрэгтэйб гэжэ тэрэ мэдэдэг. Тэрэнэй бүхы юумэндэ хайша хэрэг байдаггүйнь гол шухала болоно! Манай һургуули дүүргэгшэд эндүүржэ болохо, гэбэшье тэдэнэй нэгэнэйнышье «энэ минии хэрэг бэшэ» гэжэ хэзээдэшье хэлэхэгүй байһандань би таниие найдуулнаб!

Совет, мүн харииншье айлшад һургуулида ходол ерэжэ байдаг. Тиихэдээ хэрэг байдалыень үндэрөөр сэгнэдэг. «Хэрбээ бүхы оронуудта шэнэ үетэниинь энэ һургуулиинхидал адли үзэл бодолтой байгаа һаань,—гэжэ США-гай Корнельскэ университедэй профессор Юрий Бронденбреннер бэшэһэн байна,—дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангагдаха һэн».

Игорь Владимиров.
(АПН).

Совет водолазай баатаршалга

«Моряк» гэжэ олон хэһэгээр гарадаг газетын редакци аюулһаа абаралгын албанай Хара далайн отрядай ахалагша инженер Яков Чеханскиһаа бэшэг абаба. Инженер тэрээн соогоо водолаз Леонид Бойко гэгшын баатаршалга тухай хөөрэһэн байба. Иимэ юумэн болоо гэхэ. Досоогоо дүүрэн нефтьтэй «Мир» гэжэ танкер Италиин Анкона портдо ерэбэ. Тэрэниие хооһолхо үедэ нэгэ танкер соохи клинкедүүд эбдэрхэй гэжэ элирүүлэгдээ һэн.

Италиин портын захиргаан водолаз-аквалангистые «Мир» гэжэ танкерта эльгээгээ һэн. Тиин энэ хүн үхэн нефть руу шунган ороошье һаа, нэгэ хэдэн минутын үнгэрхэдэ, бушуу түрган гаража ерэбэ. Тэндэ ажаллахань дан аюултай байгаа хаш. Юрэдөөл эбдэрэлгые заһажа бэеэ зобоһоной хэрэггүй болобо. Судна нефтьеэ буулгангүй Одессын порт бусаха баатай болоо һэн.

Тэрэ дары гадаа рейддэ байһан асари томо танкер тээшэ водолазуудые һуулгаһан бишыхан онгосо ошобо. Тиин танкер руу орожо, шэб балай харанхыда клинкедүүдые оложо, нээхэ гэһэн зорилго водолазуудай үмэнэ табигдаба. Водолазуудай хүдэлмэридэ үзэгдөө дуулдаагүй энэ хэрэг дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэн Леонид Бойкодо даалгагдаба.

Отрядай ахалагша мэргэжэлтэ Николай Кулачко энэ хүдэлмэри хүтэлбэрилһэн байна. Тэрээнэй заабаряар аюулгүйе сахиха шухала хэмжээнүүд абтаа.

Орохоһоо түрүүн Бойко гаазай системын чертеж болон схемэнүүдтэй, гэшхүүр ба бусад түхеэрэлгэнүүдынь хаана байдаг бэ гэжэ һайса танилсаа һэн. Тииһэн бэеэрээ юрэнхы түмэр гэшхүүрээр танкер соо оробо. Нюдэ бэлай харанхыда тэмтэрэн ябажа, үүдэнэй хаана байһыень ухаандаа һанан, клинкедүүдтэ хүрөөд, тэдэниие гараараа нээбэ.

Танкер соо тэрэнэй орохо үедэнь водолазна онгосо дээрэһээ заабари үгтөө. Үшөө Хара далай дээрэ алдар суутай болоһон водолаз Дьяченко агаар хубаарилан табиха онъһоной хажууда һахижа байгаа.

Леонид Бойко дээшээ гаража ерэбэ. Шлемһоонь нефтиин үдхэн, хүндэ дуһалнууд гоожожо байба. Танкерай оёорто энэ хүдэлмэри оройдоол 30 минута соо үргэлжэлөө.

Иосиф Пинаревич,
АПН-эй корреспондент.

Путёвкоор шагнагдаба

Шэтын область. Олон хонидтой Агын округой «Россия» колхоз жэлһээ жэлдэ энэ һалбарияа хүгжөөжэ, олзо доход ехээр абадаг болонхой. Ажал хэрэгээрээ суурхаһан хүнүүдшье олон.

Артелиин түрүү хонишод Тагар Бодиев, Бато-Болот Димитов гэгшэд хонин ажалда удаан хүдэлөөшьегүй һаа, нютаг нугадаа магтаалтай.

Һайнаар ажаллаһанайнь түлөө колхозой правлени, партийна организаци түрүү хонишодто Дарһанай курортдо ошожо амархыень путёвкоор шагнаба.

Д. Доржиев.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур.
1964 оной февралиин 20.

ХИЛЫН САНАҺАА

Хэтэ үеын, хани халуун барисаан

СОФИ, февралиин 18. (ТАСС). «Болгариин партийно-правительственна делегацие Москвада хани халуунаар угтаба», «Агуухэ Москва манай түлөөлэгшэдые хүндэтэй һайнаар угтаа» гэһэн гаршагуудтайгаар Болгариин газетэнүүдэй түрүүшын хуудаһанууд мүнөөдэр наагдэнэ. Москвагай Киевскэ вокзал дээрэ Н. С. Хрущевой, Тодор Живковой хэлэһэн үгэнүүд, Болгариин делегациин Москвада ерээд байһые харуулһан фотозурагууд хэблэлдэ толилогдонхой.

Болгаро-советскэ хэтэ үеын хани барисаанай бата бэхи байһаниинь Москвада элеэр харагдана гээд «Работническо дело» гэжэ газетэ бэшэнэ.

Москвада болоһон хани халуун уулзалганууд хоёр аха дүү арадуудай, хоёр үнэн сэхэ союзнигуудай, һанал бодолые болон дура хүсэлые, хэтэ үеынь, хани халуун заншалта барисаанай хүсые харуулна гээд «Отечествен фронт» гэжэ газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Болгар болон совет хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалганууд бүхы социалис хани нэгэдэлые улам ехээр бэхижүүлхэ гэжэ этигэжэ байһанаа газетэ элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Патриодууд түрэл орондоо бусаба

ГАВАНА, февралиин 18. ТАСС-ай корреспондент Р. Князев иигэжэ дамжуулна:

Бүхы оронуудай ашаглаха эрхэтэй уһан соо загаһа агнажа байхадань, США-гай засагаархидай һаяхан хуули бусаар бариһан Кубын долоон загаһашад үсэгэлдэр Кубада бусажа ерээ. Тэдэнэр бултадаа «Виктория де Хирон» гэжэ загаһа агналгын һургуулиин һурагшад. Америкын дээрмэшэдтэ баригдаха үедөө тэдэнэр судна дээрэ үйлэдбэриин практика гаража байһан юм.

Гаванын далайн портдо болоһон пресс-конференци дээрэ эдир залуу патриодууд иигэжэ хөөрөө. Америкын засагаархид маанадые үдэр бүри мүшхэдэг, айлгаха гэжэ оролдодог. Эхэ орондоо урбахые, США-да үлэхые баадхаха һэдэлгэ гаргадаг байгаа. Тэдэнэй 29 аха нүхэд Флорида штадай түрмэнүүдэй нэгэн соо хаалтатай һууха зуураа, түрмынхидэй мэхэ гоходо оронгүйгөөр, эрэлхэгээр бэеэ барижа байна гээд тэдэнэр мэдээсээ.

Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 18. (ТАСС). Хүнэй эрхэнүүд тухай асуудалаар ООН-ой комиссиин 20-дохи сесси үсэгэлдэр эндэ нээгдээ. Түрүүшын заседани дээрэ сессиин хүтэлбэрилхы органууд һунгагдаа. Хүнэй эрхэнүүд тухай асуудалаар комиссиин дэргэдэ Украинын ССР-һээ байдаг саг үргэлжын түлөөлэгшэ профессор П. Е. Недбайло вице-түрүүлэгшээр һунгагдаа.

Үндэһэ яһанай али бүхы илгаа гаргалгые усадхаха тухай конвенци зохёохо гээшэ сессиин зүбшэхэ зүйлэй гол асуудал болоно.

Харата муухай аашада харюу

ГАВАНА, февралиин 18. ТАСС-ай корреспондент Р. Князев иигэжэ дамжуулна:

Бүхы Куба дотор буруушаалгын митингнүүд боложол байһаар. Бүхы оронуудай ашаглаха эрхэтэй уһан сооһоо Кубын загаһа агналгын судануудые бариһан, Кубын энгэй хүнүүдые түрмэдэ хааһан Америкын дээрмэшэдые ороной ажалшад эдэ митингнүүд дээрэ уур сухалтайгаар шоо шобто харана. Загаһашадые дары сүлөөлхэ, судануудые бусааха тухай сүлөөтэ аралай хэдэн зуу мянган хүдэлмэришэд, тариашад болон студентнүүд эрилтэ хэнэ.

«Эхэ орондоо бүри ехэ продукци үгэхын, үйлэдбэриие улам түргэнөөр хүгжөөхын түлөө оролдолго гаргажа» Кубын хүдэлмэришэн анги Америкын империалистнуудай ээрхэг түримхэй шэнэ аашануудта харюусана. Республикын судна бүтээлгын предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд эдэ үдэрнүүдтэ хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ оролдосотойгоор ажаллажа байна. Загаһа барилгын хэдэн олон шэнэ судануудые болзорһоонь урид бүтээхэ уялгануудые тэдэнэр абаа. Пуэрто-Падрез...хи (Ориенте провинци) «Хуанито мора» гэжэ верфиин хүдэлмэришэд түсэблэгдэһэн болзорһоо нилээд урид, энэ һара соо «Этас» гэжэ түхэлэй 20 судна уһанда табиха байна. Америкын дээрмэшэдэй барижа абаашааша шэнги «Ламбда» гэжэ түхэлэй дүрбэн судные энэ һарада уһанда табиха гэһэн уялга Гаванын «Чульима» гэжэ верфиин хүдэлмэришэд абаа.

Панамын арадай эрилтэнүүд

ПАНАМА, февралиин 18. (ТАСС). Холбоото Штадуудай булимтаран абаһан Панамска канал шадарай газарта оронойнгоо бүрин эрхые һэргээхын түлөө Панамын арад эрид шууд тэмсэнэ. Панама, Колоно, Давид болон ороной бусад городуудта, һуурин газарнуудта ехэ митингнүүд болоо. Национальна бүрин эрхые хамгаалхын түлөө провинцинуудай комитедүүдэй эмхидхэһэн эдэ митингнүүдтэ хабаадагшад хадаа Панамада эсэргүүгээр США-гай хэһэн ээрхэг ябуулгые буруушааһан байна.

Ороной 377 профсоюзай, студентнүүдэй болон бусад организацинуудай түлөөлэгшэдэй сутлаан Панамын национальна университедтэ болоо. Канал шадарай газарые Панамада бусаажа үгэхэ шухала гэжэ суглаанда хабаадагшад баталан абаһан резолюцинууд соогоо мэдүүлһэн байна. Кубаһаа зугадан гараһан революцида харша этэгээдүүдые, мүн «Эб найрамдалай корпус» гэдэгэй нэгэшүүдые оронһоо дары гаргаха тухай тэдэнэр мүн лэ эрилтэ хэһэн байна.

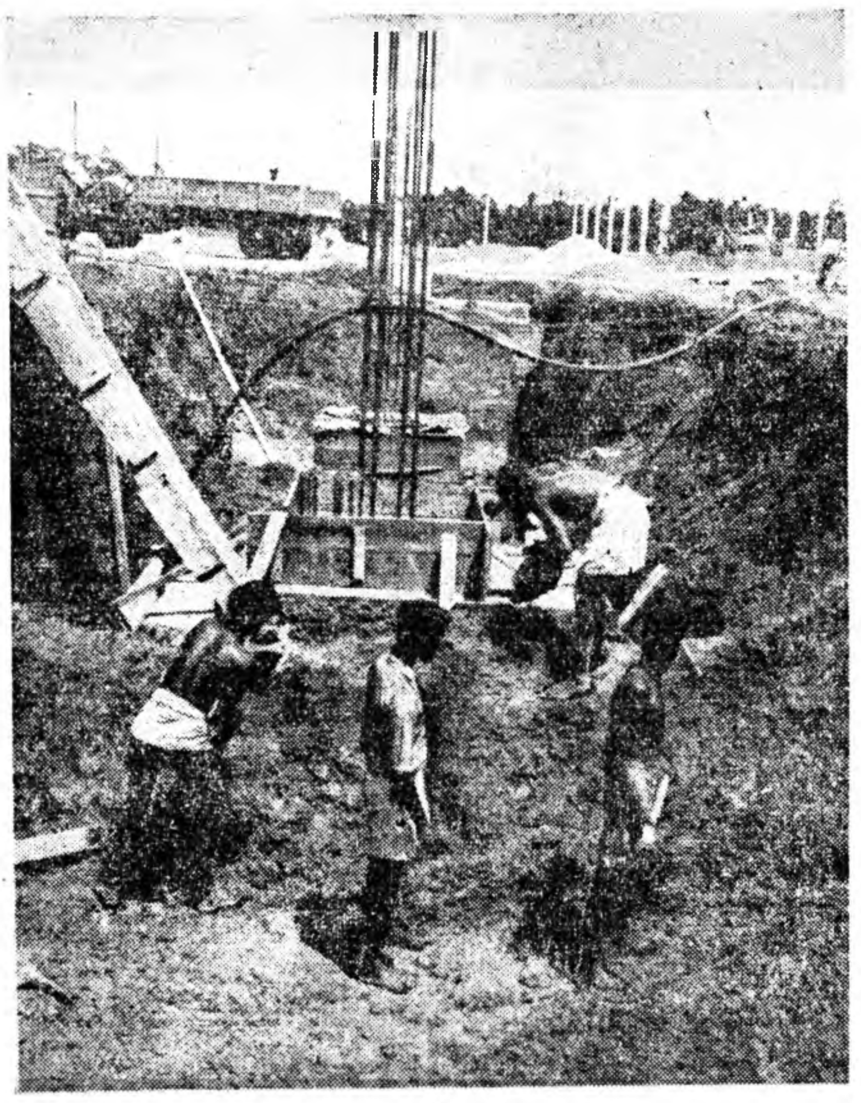
Габоной Республика
(СПРАВКА)

Франциин колони байһан Габоной Республика Африкын Баруун эрье шадар оршодог юм. Тэрэ Камерун болон Конгогой (Браззавиль ниислэлтэй) нэгэ хилэтэй юм. Тус орон 1960 оной августын 17-до бэеэ даанхай байдалтай болоо һэн. Габоной газарынь 267 мянган дүрбэлжэн километр, хүн зоноймь тоо 450 мянга шахуу хүн болодог юм.

Бэеэ даанхай байдалтай болоо гэжэ тусгаар соносхогдоһон болобошье, Габондо олон асуудалнууд, илангаяа экономическа асуудалнууд шиидхэгдээгүй байһаар. Орон ашагта малтамалнуудаар баян гэбэшье, тэдэниие нь харин компанинууд, илангаяа түмэрэй болон марганецай угаа баялиг уурхайнуудые ашаглажа байһан Франциин компанинууд гол түлэб мэдэжэ байдаг.

Дотоодын политическэ зарим асуудалнууд мүн лэ шиидхэгдээгүй байһаар. Тусхайлбал, «мүнгэ зөөри алмаха» гэһэн шалтаг бараад Леон Мба январиин һүүл багаар оронойнгоо Национальна суглаае тарааһан байгаа. Бүри үсөөн тоотой депутадуудтайгаар шэнэ парламентые һунгаха болзор февралиин 23-да тогтоогдоһон юм. Энэ һунгалтын үедэ Габоной Леон Мба ударидагшатай гансахан лэ демократическа парти депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ аргатай байгаа.

(ТАСС).

Советскэ проектээр Цейлондо автомобильна шиинэнүүдэй завод баригдажа байнхай. Тэрээндэнь Советскэ Союз техническэ туһаламжа үзүүлнэ. Энэ предприятиин ашаглалгада үгтэхэдэ, орон газаа тээһээ шиинэ худалдажа абахаяа болихо юм. Зураг дээрэ: заводой барилга.

ТАСС-ай фотохронико.

Габондо гүрэнэй урбалта болобо

ПАРИЖ, февралиин 18. (ТАСС). Габоной Республикада мүнөө үглөөгүүр гүрэнэй урбалта болоо. Франс Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор Габоной зэбсэгтэ хүсэнүүд урбалта хэжэ телеграфай, радиостанциин байшангуудые, тэрэшэлэн правительствын байшангые хүреэлээ. Правительствын байшан соо ороной президент Леон Мба, Национальна суглаанай түрүүлэгшэ Луи Бигман гэгшэд байһан байгаа.

ПАРИЖ, февралиин 18. (ТАСС). Франс Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор президент Леон Мба арестовалагдаа гээд Габоной радио соносхоо. Өөрыгөө лейтенант Даниэль Одене гээшэб гэжэ нэрлэһэн хүн энээн тухай радиогоор мэдээсэл хэһэн байна.

Ондоо мэдээсэлэй ёһоор Леон Мба өөрөө тушаалһаа бууһан болоно.

Габоной ниислэлэй Либревиль аэродром хаагданхай, самоледуудай юрын ниидэлгэнүүд болюулагдаһан байна. Либревильтэй телеграфна болон телефонно холбоон таһалдуулагданхай.

ПАРИЖ, февралиин 18. (ТАСС). Франс Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор Габоной восстани хэһэн сэрэгүүдэй харуул доро правительствын байшан соо хаалтатай байһан президент Леон Мба гэгшые сүлөөлхэ һэдэлгэ парашютистнуудай отряд хэһэн байна.

Кипр тэмсэлээ үргэлжэлүүлһээр

НИКОЗИ, февралиин 17. (ТАСС). Бидэнэр заналтанууд болон баадхалгануудһаа айхагүйбди. Ямаршье ээрхэг түримхэй аашануудта эсэргүүгээр эрэлхэг зоригтой тэмсэл бидэнэр хэхэбди гээд үсэгэлдэр радиогоор үгэ хэлэхэдээ, Кипрэй президент Макариос мэдүүлээ. Манай орон хэн нэгэндэ аюул тохёолдуулхаар бэшэ бишыхан юм. Зүгөөр өөрынгөө һанал бодолой болон гол ёһоной түлөө тэмсэхээр хүсэд ехэ зоригжолтой гээд тэрэ хэлээ.

Үнэн зүб хэрэгэйнгээ түлөө тэмсэл хэхэдээ, Кипрэй арад гансаардангид байхагүй гэжэ этигэжэ байһанаа президент элирхэйлэн мэдүүлээ.

Леммер нютагаа урилһан хүнүүдэй хэрэгүүдые эрхилхэ министрээр томилогдобо

БОНН, февралиин 18. (ТАСС). Нютагаа урилһан хүнүүдэй хэрэгүүдые эрхилхэ министрээр Эрнст Леммерые ФРГ-гэй президент Любке канцлер Эрхардын дурадхалаар томилоо. Леммер Баруун Германиин правительствада Крюгерэй даажа байһан тушаалые эзэлээ. Гитлеровскэ партиин эдэбхитэй ажал ябуулагша байһан дээрэһээн ехэ шууяанай гарахада, Крюгер тушаалһаа бууха баатай болоһон байгаа бшуу.

Папандреуда правительство байгуулха даалгабари үгтэбэ

АФИНА, февралиин 18. (ТАСС). һунгалтын үедэ илалта түйлаһан Грециин «Союз центра» гэжэ партиин ударидагша Г. Папандреу гэгшэ Грециин хаанда мүнөөдэр орожо, правительствые байгуулха мандат тэрээнһээ абаа.

Хүсэеэ харуулга үргэлжэлһөөр

ЛОНДОН, февралиин 18. (ТАСС). Кипрһээ 160 километрэй газарта байдаг Искендерун портдо Турциин сэрэгэй корабльнууд дайшалхы зэһэнги болгогдонхой. Турциин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй реактивна самоледууд Кипр шадар таһалгаряагүй ниидэлгэнүүдые хэжэл байдаг гээд Рейтер агентство мэдээсэнэ.

Искендерун порт тээшэ ошоһон бүхы харгынууд армиин хиналта доро абтанхай.

СПОРТ

Ямар команда наадаха болооб?

Россин Федерациин «Б» классай мастернуудтай ямар команда наадаха болоо хаб гэһэн асуудал манай республикын футболой наадада дуратайшуулые һонирхуулна.

Хэнэйшье мэдэһээр, үнгэрһэн 1963 ондо республикын нэрэ соло хамгаалхаар наадаһан футболистнууд бирагүйгөөр наадажа, федерациин футболистнуудай дунда эгээл һүүлшын һуури эзэлээ һааб даа.

Бидэнэрэй хэмнайшье һаа, футболистнуудай гоё һайханаар, техникэ һайнтайгаар наадахадань баясадаг, урмашадаг байнабди. Теэд манай «Байгал» команда ямар шалтагаанһаа муугаар наадаха болоһон байгаа гээшэб? Нэн түрүүлэн, «Байгал» бүлгэмэй футболистнуудай наада зүбөөр эмхидхэхэ, наадан бүхэндэ гоё һайхан доботолго, хамгаалга зохёожо, уулзалга бүхэндэ амжалта түйлаха зорилго командын тренер биражa табяагүй, шадаашьегүй байгаа. Энээнэй хажуугаар, футболистнуудай дунда жаяг заршам һуладаһан, муудаһан байгаа бшуу. Сэхэ руунь хэлэхэдэ гол шалтагаанинь энэл гээшэ. Эдэ бүгэдэһөө уламжалан «Байгал» команда Россин Федерациин табадахи зонын футболистнуудтай саашадаа наадаха эрхэгүй болоходонь ондоо — залуу футболистнуудые шэлэн табиха асуудал республикын спортын бүлгэмүүдэй урда табигдаһан байгаа.

Мастернуудһаа гадна, үнгэрэгшэ жэлдэ футболоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ 15 команда наадаһан юм. Эндэ «Молот» бүлгэмэй футболистнууд шадамар бэрхээр, гоё һайханаар наадажа, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй. Тингэжэ энэ команда республикынгаа нэрэ солые хамгаалжа, Россин Федерациин «Б» классай футболистнуудтай наадаха эрхэ олонхой. «Молот» бүлгэмэйхид 1964 оной зунай нааданда Улаан-Үдын «Армеец» гэһэн нэрэ доро республикынгаа зүгһөө наадаха юм. Дурсагдагша командада «Молот» бү... футболистнуудһаа гадна, наадажа һураһан залуу фут... нууд оруулагдаха. Тэдэнэй ... һаа Баир Ширабон, Мурдас ... баев, Евгений Карпунин, Вл... Левандовский, Виктор Батуев, ... димир Цырендоржиев болон ... бии. Эдэнэр бултадаа спортын ... дэхи разрядтайнууд. Командын ... нерээр Владимир Васильевич ... ревич баталагданхай. Улаан... «Армеец» Ташкент город... жо, шадамар бэрхэ ... листнуудай дүй дүршэл ... абахаар һорёо, мүрысөөнүүды... гэргэхэ байна. Тинхэдэ урдань ... сии Федерациин табадахи ... 15 команда түрүү һууриин ... наадаа һаа, мүнөө 18 команд... гогдожо, Усть-Каменогорск, ... палатинск, Рубцовск город... футболистнууд оруулагдаа.

1964 оной түрүүшын ... Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ... нэрэмжэтэ стадион дээрэ май... үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

М. Калаганс...

Баскетболоор мүрысэбэ

Буряадай хүдөө ажахын институдай спортын зал соо баскетболоор түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн хэдэн үдэрэй туршада боложо дүүрэбэ. Мүрысөөндэ Сибирь болон Алас Дурна зүгэй дээдэ һургуулинуудай эхэнэр баскетболистнуудай командаһууд хабаадалсаа. Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн командань «Буревестник» бүлгэмэй түрүү һуури эзэлхэ тулалдаанда хабаадалсаха эрхэ олохо юм.

Мүрысөөнэй һүүлшын үдэр Примориин хизаарай Уссуриин багшанарай, Эрхүүгэй медицинскэ институдуудай командануд наадаа. Эдэнэрэй уулзалга түгэсхэлэй һэн тула, спортсмен бүхэн энэ наадандаа хамаг хүсэ шадал, техникээ элсүүлээ.

Тиигэжэ эдэнэрэй һонирхолтой наадан 52:51 тоотойгоор дүүрэжэ, Эрхүүгэй команда илажа, түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэ олобо. Гурбадахи һуури Барнаулай багшанарай институдай команда эзэлээ. Манай Буряадай АССР-эй Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдайхид долоон командын дундаһаа эгээл һүүлшын һуури эзэлһэн байна. Манай студентнүүд наадаяа һайнаар эмхидхэжэ шадаа һаа, Шэтэ, Красноярск, Благовещенск, Барнаул городуудай командануудые шүүхэ аргатай байгаа. Теэд?..

Багшанарай институдай физкультурын кафедрын хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Тарасов, Атарханов гэгшэд спортынгоо хүдэлмэриие шэнээр, һайнаар зохёожо, наадаяа һэргээхэ бэзэ гэжэ һанагдана.

Н. Николаев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ. Уссури, Благовещенскын командануд наадажа байна.

Л. Хайдуровай фото.

Энээние мэдэхэ ...

▲ Хара тарянай нэгэ ... үндэһэ ута руунь табяад ... хэдэ, 600 километр болохо.

▲ Модоор хори гаран ... элдэб зүйлнүүдые бүтээжэ ... хо. Тэдэнэй тоодо торгон, ... фотопленко, сааһан, ви... аспирин, глюкозо болон ... оролсодог юм. Модоор ... зүйлнүүдэй нэрэ тоолон бэш... да номой 40—50 хуудаһан ... хо байна.

▲ Филиппин аралай ... байрладаг «Филиппинский ... чок» гэжэ загаһан дэлхэй... эгээ жаахан загаһан юм. Э... гаһанай утань 10—12 милл... болодог. Эдэниие хурабша ... хээ хада 15 загаһан багтаха... на.

▲ Гвоздика гэжэ сэсэг ... тан газарта байжа шадад... Тэрэниие радиоприёмнигой ... да табяа һаа, наршыжа хагд... даг юм.

▲ Сибириин хуша 50 на... даа һамар үгэжэ эхилдэг. ... һанһаа 100 хүрэтэр эгээл ех... гаса үгэдэг юм. Хуша модо... жэлэй туршада ургадаг.

▲ Тэмээн хараасгайн д... раанууд үдэр соо 7 мянг... үлүү хорхой сохо эдидэг. ... үедэ тэмээн хараасгайн ... хорхой сохо зэргэлүүлжэ ... хада 1 километр болохо.

▲ Зорьбилоо ута хүз... жирафта орходоо хоёр ... олон хүзүүнэй яһатай банд...

▲ Австралида, Шэнэ Гви... угаа томо эрбээхэйнүүд би... Эрбээхэйн хоёр дахинь 26 ... метр болодог. Энэ эрбээхэйе... годли барижа агнадаг, мя... эдидэг.

▲ Үнеэн нохой, минсгэй ... ги яб байса унтадаггүй. ... байд гээд хэдэн секунда со... дөө анижа дуур дуур гэзд... даг.

(«Хэшээлэй һүүлдэ» г... суглуулбари...)

ШОГ

НЭГЭ „НОЁНОЙ“ АЯНШАЛГА

1.

Нэгэ хүбүүн дунда һургуули дүүргэһэн хойноо ехэ эрдэмтэй болобо гээшэб гээд, саашадаа һургуулидашье һурахаяа болёод, ямар нэгэн зургаанда һуудаг ноён болохо гэжэ оролдоо һэн ха. Бага наһанһаа хойшо хото городто байһан, хүдөө нютагаар ябажа үзөөгүй аад, нэгэ аймагай совхоздо ерэбэ. Совхозой директор эсэгынь хуушанай танил байгаа: ехэ баярлан угтаба.

— О! Балдан, айлшан гүш? Али ажаллахаяа ерээ гүш?

— Ажаллахаяа ерээб. Ямар нэгэн зохисотой тушаал иишэтнай байна аа гү?—гэжэ манайшни хүн хүхюутэйгээр асууба.

— Тушаалаар яахамнайб даа. Ажал олдохо юм ааб даа. Түрүүн ажахы дээгүүрнай ябажа үзыш даа,—гэжэ директор дурадхаба.

Залуу хүн үбһэшэдтэ ошобо ха. Томо гэгшын данса гартаа баринхай, авторучкаяа хармаан сооһоо бултайлганхай хүн бухал табижа байһан басагадай хажууда ошоод:

— Нүхэд! Хэр хүдэлнэт? Нормоёо дүүргэнэ гүт?

— Дүүргээ ааб даа. Та хаанаһаа ерээбта?—гэжэ харахан басаган һонирхон асууба.

—Ажал хэрэг хаража, шалгажа ябанам. Мүнөө болотор гараараа ажал хэнэгта? Энэ что за инструмент? Яндан модон,—гээд газарта хэбтэһэн тармуурай шүдэн дээрэ гэшхэжэрхихэдэнь, тэрэнэй эшэ тэрд гээд, духа руунь сохижорхибо.

— Ёоё, ёоё!

— Тармуур мэдэхэгүй ноён гүт? Энэниие бараад, үтэр бухал табилсагты, бороо орохонь,—гээд басаган тэрэ тармуурынь һарбайба.

— Зай,—гээд үнөөхи «ноёмнай» улайжа сайжа байгаад тармуур абаа һэн гэхэ.

2.

Үнөөхи «ноёмнай» совхоз дээрээ айлшалһаар, эндэ тэнлэ ажал хэһэн нэрэтэй нилээд байба. Үбэлшье ерээд, хүйтэн бололой.

Нэгэтэ хониной отара дээрэ ерэбэ:

— Мэндэ, амар, хонишод! Хэр ...онин түрэнэб?

— Һайн байнабди. Хонидшье олоороо хурьгална, түл яһала абтажа байна,—п... хэрюу урдаһаань дуулда...

Тиигээд хониной дал... «ноён» оробо. Шэбхын ха... үнэр унхидаад:

— Пэххь, пэххь. Юун ... муухай үнэр бэ? Что за г... —гэжэ байжа уршаганаб...

Нэгэ хонишон тэрэ ... ниие» гэртээ уриба. Хон... тарган мяхаар хүндэлбэ... шуун сай аягалба. «Ноён... тарган хониной мяха хута... отолоод, ехэ ехээр амтар... байжа эдинэ:

— Амтатайл байна даа ... ранина в бульоне» гү да...

— Тиимэл даа. Үнөөхи ... хай үнэртэй газарай ам... хонин лэ даа. Та жэрхэ... гүбты, — гэжэ хонишон ... һаань тоб байса хэлээд...

«Ноёмнайшье» юушье... лэнгүй, уруугаа харашоо... гэхэ.

Г. Дашабыл...

ПОРТУГАЛИИН бүлэг коммунистнуудай Пенише хэрэмһээ зугадан тэрьедэһэнһээ хойшо һаяхан дүрбэн жэл гүйсөө. Эдэ мүрнүүдэй автор тэдэнэй дунда ябалсаа юм.

Хэрэмһээ зугадалга

Пенише хэрэмһээ зугадалга хадаа манай партиин ажабайдалда Салазарай хэрзэгы шэрүүн, зэрлиг дошхон боохолшолгодо эсэргүүгээр Португалиин арадай хэһэн тэмсэлдэ шухала событи болоо. Юундэб гэхэдэ, шанга тэмсэлдэ хатуужаһан арбан коммунистнууд сүлөөдэ гаража, ажал хүдэлмэреэ бүри үргэнөөр дэлгэрүүлээ бшуу. Центральна Комитедэй табан гэшүүд, тэрэ тоодо манай партиин генеральна секретарь нүхэр Алваро Куньял ороно.

Салазарай зэрлиг аашада эсэргүүгээр, Португалида демократическа эрхэ сүлөө һэргээхын түлөө тэмсэжэ байгшадай толотомо илалта гэжэ энэ зугадалгые бүхы парти, манай бүхы арад, мүн дайсаднайшье сэгнэһэн байха юм.

Хайшан гэжэ бидэ шанга харуултай хэрэмһээ зугадан гаража шадаабибди? Олон жэлэй туршада гүнзэгы подполидо орожо, нюусаар ажаллаашье һаа, Португалиин коммунис парти хүдэлмэришэн ангитай, тариашадтай, үргэн ниитэ түрүү интеллигенцитэй нягта холбоотой юм гэжэ түбхын түрүүлэн тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ эмхидхэл һайнтай ниитэ арад түмэндэ нүлөө ехэтэй политическэ хүсэн Салазарта шэрүүн сохилто үгэнэ. Тиигэншьегүй яаха һэм! Эрэлхэг зоригтой, шууд сэхэ тэмсэлшэдһээ бүридэнэ бшуу. Партида дээгүүр тушаал эзэлжэ байһан, мүн ажал хүдэлмэриин талаар ехэхэн дүй дүршэлтэй коммунистнуудые барижа тушаахадаа, Салазарай этэгээдүүд тэдэниие эрхэ сүлөөдэ табидаггүй. «Тэдээндэ аюулгүй байдал хангаха» гэһэн ябадал бодото дээрээ хэтэ наһандань түрмэдэ хаалга болошодог. Тиимэһээ партийна эдэбхитэдые тушаалга хаалгануудһаа сахин хамгаалха, хэрбээ баригдаад байгаа һаань, тэдэниие сүлөөдэ гаргахые оролдохо гээшэ манай партиин гол шухала зорилгонуудай нэгэн мүн.

Пенише хэрэмһээ зугадалга иигэжэ болоо. Маанадые, тушаагдаһан арбан дүрбэн хүниие, хэрэмэй гурбадахи дабхарта ганса-ганса хүнэй камера соо байлгагша һэн. Имагтал «столоводо», үдэр бүри нэгэ часай туршада сэнгэлгэдэ гарахадаа, бэе бэеэ харалсагша бэлэйбди. Теэд хөөрэлдэхые, бэе бэедээ дүтэлхые зүбшөөхэгүй. Түрмын гурим эбдэһэнэйнь түлөө манай нүхэдые хатуу шэрүүнээр хэһээхэ ха юм. Харуулшад хэдынэйшье сагта нэгжэлтэ хэхэ. Зүгөөр хэды шанга харуул доро байгаашье һаа, хайшан гээд зугадан тэрьедэхэ түсэбөө бэлдэхэ зуураа зүбшэн хэлсэжэ шадаа һэмди. Газаа талын сахюулай харуулшадай нэгэн бидэнэртэ туһалхые зүбшөөгөөд, маанадтай хамта зугадахые шиидэһэн юм.

Амаралтын үдэр... Бидэ энэ үдэрые дэмы шэлээгүйбди, ушарынь юуб гэхэдэ, эгээл энэ үдэр складһаа бидэндэ хубсаһа үгэдэг һэн. Бүхы юумэн бэлдэгдээ, эгсэ 19 часта зугадалга хэгдэхэ ёһотой гэжэ маанадта дуулгаба. Үдэшын эдеэнэй үедэ харуул һэлгэдэг бэлэй. Гэбэшье харуул сахиха түрмынхид удаарба. Энэ хүлеэгдээгүй гээгдэл бидэнэртэ горитой ехэ һаад түбэг татажа, хэтэрхэдээ али бүхы һанаашалгыемнай буруутуулхадаашье болохо байгаа. Бидэ зүрхэ сэдьхэлээ хэды ехээр хүдэлбэшье, энээнээ хэндэшье мэдүүлээгүй һэмди.

Одоошье халаан һэлгэбэ. Үдэшын эдеэлгэншье дүүрэхэ тээшээ дүтэлбэ. Тиин байтар жэмбүүрэй аблянай гарахада, камера руугаа гэшхэлбэбди даа... Коридор соо, нюдэ сабшаха зуура гэхээр, харуулшадай буу шууень буляажа абаад, удаань камера соо хаажархибабди. Маанадые обёоржорхихогүйн тулада бага зэргэ тонгойн татаад, урагшаа ябанабди. Жэжэхэн бороо шэбэрнэ. Бүри аятай зохидшье шэнги.

Маанадай зугадан тэрьедэхэдэ туһалжа байһан харуулшан үргэн ехэ халхабшаараа бидэниие халхалаад, хорёогой захада хүргэнэ. Тиигэжэ хойно хойноһоо ябажа, түрүүшын эгээн набтархан хана гаталбабди. Саада тээнь—15 метр үндэртэй хоёрдохи хана. Тэрэниие простынёор хэһэн аргамжаар дабажа гараха байгаабди. Энэшье дабалтые амжалтатайгаар гаталан сасуу, хэрэмһээ яһала холодобобди...

Пигэжэл түсэбнай хүсэлдөө һэн. Манай зугадан тэрьедэһэн тухай һураг хоёр-гурбан часай үнгэрһэн хойно гэхэ гү, али харуулай һэлгэхэдэ али болохо гэжэ ойлгожо ябаа һэмди.

Бороо хүра ороһоор лэ зандаа... Али бүхы үршаг түбэгүүдые, бэрхэшээлнүүдые дабажа гарахаар зоригжонхой бидэ урагшаа дабшанабди. Уданшьегүй аюулгүй байдалда орообди.

Хүрэхэ гэһэн газартаа ошоһон хойномнай түрмэдэ тревого болоо гэжэ һүүлээрнь дуулабабди. Тиин полици Лиссабон, Коимбра, Порто городууд тээшэ ошоһон харгы замуудые хааба. Мүрдэн бэдэрэгшэд хүл хөөрсэг болобо. Тэдэнэр харгын бүхы машинануудые байлгажа, һуужа ябаһан хүнүүдэйнь үнэмшэлгэнүүдые шалгаха зуураа, юунэйшье болоһые хэлээгүй. Тиигээшье һаань, бидэнэй зугадаһан тухай һураг суу бүхы Португаляар саг дары тараһан байгаа. Энэ хадаа бүхы хүдэлмэришэдтэ, тариашадта, хархис фашизмын доройтон уналгые хүсэжэ байһан бүхы арад түмэндэ ёһотой һайндэр болоһон байха юм. Зугадан тэрьедэгшэдтэй танил бэшэ байһаншье хүнүүд тэдэнэй нэрэ, обогуудые мэдэхэһээ гадна, Португалиин эрхэ сүлөөтэй түлөө тэмсэлдэ олохон жэлэй туршада хабаадалсаһан коммунистнууд гэжэ мэдэһэн байба.

Зугадан тэрьедэһэн хүнүүдэй Португалиин бүхы арад зондо хандаһан хандалгатай хуудаһанууд хэблэгдэбэ. Эндэ Салазарай хархис этэгээдүүд шанга сохилто абаба. Иигэжэ коммунис парти толотомо илалта түйлаһан байгаа.

Франсиско МИГЕЛ,
Португалиин коммунис партиин ЦК-гай гэшүүн.
(АПН).

Саган үүлэр...

Улаан-Үдын гидрометобсе... риин мэдээсэһэнэй ёһоор, ... дэр республика доторнай ... зэргэ үүлэтэй, урда зүгэй ... гүүдаар саһан бургаха. Б... хойноһоо һулашаг һалхитай... ха. Байгалай хойто аймагу... 20 — 25, бусад нютагу... 11—16, Улаан-Үдэдэ үгл... 20—22, үдэртөө 12—14 ... хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Февралиин 21—22 үдэр... республикын нютаг дэбисхэр... рэ бага зэргэ үүлэтэй, зар... зарнуудаар бага зэргэ саһа... хо. Баруун тээһээ һула... һалхилха.

Редактор Ц. О. ОЧИРО...

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Уд... улица Ленина, 35. Телефоны: редактора —23-67, зам. ред... гора —38-42, зам. редактора —35-84, секретариата —27-... отделов: сельскохозяйственного производства и партий... жизни —47-59, 35-14, промышленного производства и парт... ной жизни —48-89, 33-61, корректорская —35-95.
Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологическо... —24-74, советского строительства и быта —34-93, рабсель... ров и писем —25—41, 38-30, информации —32-74 и пере... дов —34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Сове... Министров Бурятской АССР

Н00043. Зак. № 157.